

gib mihăescu

femeia de ciocolată

Iubiri de altădată

Gib Mihăescu

Femeia de ciocolată

Editura ALLFA
2012

Femeia de ciocolată

Gib Mihăescu

Copyright © 2012 Editura ALLFA

Editura ALLFA:

Bd. Constructorilor nr. 20A, et. 3,

sector 6, cod 060512 – București

Tel.: 021 402 26 00; Fax: 021 402 26 10

Departamentul distribuție:

Tel.: 021 402 26 30; 021 402 26 33

Comenzi la: comenzi@all.ro, www.all.ro

ISBN ePub: 978-973-724-557-1

ISBN PDF: 978-973-724-533-5

ISBN Print: 978-973-724-465-9

Redactor: Olimpia Novicov

Tehnoredactare : Liviu Stoica

Corectură : Anca Tach

Design copertă : Alexandru Novac

Prezenta ediție are la bază textul original apărut la Editura Națională Ciornei, în colecția „Rosidor“, 1933.

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsește penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

gib mihăescu

Gib Mihăescu (1894-1935) este o prezență extrem de originală în peisajul literar interbelic. S-a născut la Drăgășani, în județul Vâlcea, dintr-un tată avocat și o mamă care îi va transmite o educație profund religioasă. Mobilizat, face instrucție la o școală de ofițeri din Botoșani după care ia parte la luptele de la Mărășești și Muscel, primind o decorație pentru bravură. Debutează la revista *Luceafărul* în 1919 cu schița *Linia*

întâi și colaborează la *Sburătorul*, *Viața românească*, *Hiena*. În 1921, împreună cu Cezar Petrescu și Adrian Maniu, întemeiază la Cluj revista *Gândirea*. În 1928 îi apar volumele de proză scurtă *La Grandiflora* și *Vedenia*. Începând cu anul 1930 îi apar romanele *Brațul Andromedei* (1930), *Rusoaica* (1933), *Femeia de ciocolată* (1933), *Zilele și nopțile unui student întârziat* (1934), *Donna Alba* (1935). În stagiunea 1927-1928, la Teatrul Național din București i se joacă piesa *Pavilionul cu umbre*, iar după moartea sa prematură, în urma unei ftizii epuizante, revista *Gândirea* îi publică sub titlul *Cel din urmă roman*, un fragment din *Vămile văzduhului*, proiect pe care scriitorul îl vedea ca pe opera sa fundamentală.

femeia de ciocolată

Prăpastia aceea înfiorătoare avea pentru Negrișor ceva magnetic. De câte ori o vizita pe domnișoara Eleonora, simțea parcă o nevoie stranie să se apropie de fereastră și să-și lase jumătatea superioară a corpului deasupra abisului. Atunci un drăcușor începea să-l gâdile sub tălpi și-l făcea să salte când pe una, când pe alta. Uneori se ținea numai într-un deget de picior, iar mâinile împreunate îi cădeau de-a lungul zidului, de parcă ar fi fost gata să se arunce înot.

Numai domnișoara Eleonora putea să-l scoată din cadrul ferestrei. Îl găsea îndoit pe prichici și-l trăgea înapoi. De la un timp îl muștra doar că apuca să pornească într-acolo – și atunci el se mulțumea să arunce o privire furișă golului, pe care, de data asta, nu avea prilejul să-l adulmece până în fund. Domnișoara Eleonora chiar se cam supăra.

— Dar lasă odată, frate, fereastra aceea în pace. Ai să-ți rupi gâtul de asfalt!

Iar el zâmbea cu afectată modestie și o prevenea asigurător:

— Eu nu cad în prăpastie, decât dacă vreau.

Și când erau musafiri la dânsa, domnișoara Eleonora îl chema pe Negrișor de la fereastră. În afară de cazul în care printre aceștia se întâmpla să fie Modreanu. Lucru curios! Modreanu era mai scund, mai slab, chiar pipernicit, și nici n-avea o figură cu adevărat frumoasă, așa cum era a lui Negrișor – cu pielea de fildeș, cu părul cenușiu și cu umbra verzuie a mustății rase sub nas. Modreanu avea, e drept, un cap bărbătesc, dar era așezat pe umeri și trup de copil. Însă avea o gură cam largă, încovoiată circumflex pe bărbie, și o limbă lungă și ascuțită ca de cameleon. Lui Negrișor i se părea un arc cu o săgeată. Vorbea pe un ton galeș care nu putea fi decât prefăcut.

Când cineva nu-i împărtășea părerile sau îl întrerupea, vârful limbii lungi se repezea ca un ac de tăun. Cu multe lucruri văzute și nevăzute compara Negrișor gura și limba aceluia! El nu putea înțelege cum toți ascultătorii se prăpădesc de răs când Modreanu ia la rând pe vreunul dintre dânșii, cu toate că nimeni nu scăpa de vârful săgeților lui. Pentru Negrișor însă săgețile acestea nu erau înmuiate în niciun fel de duh.

Dar domnișoarei Eleonora îi plăcea mult să-l asculte și uita atunci cu totul de Negrișor, care se bălăbănea cu burta pe parmalâcul ferestrei, ca un călăreț de la circ ridicându-se pe spinarea unui cal în goană amețitoare.

Într-o zi, fiind la fereastră – căci domnișoara Eleonora era preocupată de Modreanu –, Negrișor descoperi în fundul abisului dreptunghiular și asfaltat un ferăstrău mecanic, care țipa sfâșietor. Un motor bufnea la răstimpuri egale prin răsuflătoare, iar oamenii, cu mâneci sumese până deasupra coatelor, ridicau bârnele groase și le așezau pe planșetă, împingându-le spre roata ce se învârtea atât de repede, că

nu se putea vedea dintr-însă decât cercul pe care-l descria. Lemnele erau făcute bucăți cât ai clipi cu ochii, iar dedesubt movila de făină creștea ca la moară.

Lucrul era interesant de văzut; însă ce nu putea suferi Negrișor era țipătul acela mecanic și asurzitor pe care-l scotea tăietoarea, ori de câte ori vreun lemn era apropiat de cercul fatal. Mai ales îl necăjea până la furie nesimțirea lemnelor, care erau duse rând pe rând la supliciu: în locul țipătului lor îndreptățit de victime, țipa însuși călăul.

Negrișor privea uimit la voracitatea Molohului metalic. Și, cum i se întâmpla totdeauna când vedea ceva nou și izbitor, închipuirea lui se și grăbi să-l pună legat buștean pe scândura teribilei mașini. Mușchii feței zadarnic se forțau să dea drum strigătelor, căci o fâșie solid legată îi astupa gura. În schimb, la vederea mutrei lui speriate, înainte de a-l apuca în colți, ferăstroaia se puse să urle de bucurie strident, înfricoșător.

Negrișor se scutură de groază, însă tocmai atunci motorul începu să păcănească din ce în ce mai rar, apoi se potoli, roata se mai dădu peste cap de câteva ori și, arătându-și de-abia acuma dinții lungi și ascuțiți ca ai mistrețului, rămase nemișcată, sinistră ca un rânjet imobil.

Liberat de închipuire, Negrișor o contempla din înălțime cu îngrozită luare aminte. De câte ori nu văzuse el până acum astfel de ferăstraie; însă niciodată nu-i venise în gând să rămână dinainte-le, ca acei gură-cască de jos, care strânși grămadă urmăreau cum bicepșii lucrătorilor se contractă ridicând o tulpină.

Tulpina se lăsa greu, parcă împotrivindu-se; însă cu forțe îndoite, cu mari strigăte de obidă, tăietorii o așezară pe eșafod, ținând-o voinicește să nu scape cruntei pedepse. Motorul prinse a păcăni din nou, iar oribila roată cu dinți porni să chirăie cu sălbatică veselie, pătrunzând crudă în măruntaiele lemnului.

Pentru întâia oară acum Negrișor se retrase singur de la fereastră, înfiorat. Dacă nu s-ar fi întâmplat în casa Modreanu, retragerea lui grabnică ar fi fost socotită ca un eveniment de seamă și ar fi fost primită cu aclamații. Așa însă, aproape neobservat, el se strecură din salonașul domnișoarei Eleonora și porni, ca de obicei când era întristat, pe drumuri lungi și încâlcite de mahalale depărtate.

Un gând amarnic îl obseda de când cu priveliștea ferăstroaiei. De atunci nu mai fusese la domnișoara Eleonora și hotărâse să nu se mai ducă. În nesfârșitele plimbări la marginea orașului, îi plăcea să-l vadă în închipuire pe Modreanu, legat butuc dinaintea dinților de metal. Îi plăceau mult ochii lui de copil, acum bulbucați de groază, și limba lui de reptilă, jucându-se ca un gușter în gură și chirăind îngrozitor. Negrișor admiră de sus, cu corpul cobilită pe prichici. Iar domnișoara Eleonora îi dă neconținut zor: „Fugi, frate, de-acolo, că ai să-ți rupi gâtul.“

Însă gura lui lărgită de plăcere se strânge acum și fața i-a îngălbenit. Modreanu chirăie așa de fioros, că țipetele ajung până la Eleonora. El chiar strigă „Eleonora! Eleonora!“, iar Negrișor privește speriat la ea și numai când îi vede capul palid, umbrat de pălăria neagră-cafenie a părului creț și vâlmășit, urmărind cu luare aminte împunsăturile acului în pâna fină, întinsă pe gherghef; numai atunci își capătă curajul.

Ah, lucrătorii aceia cu mânecile sumese și cu brațe ca niște capete de odgoane din porturi! Ce mai așteaptă nemernicii?

— Cine țipă acolo așa de grozav? întreabă Eleonora.

Iar el:

— Ia nimic... un copil a fost lovit de altul... Nu-i interesant...

— Atunci, ce stai acolo?

Lucrătorii ăștia se întrec cu gluma; au înconjurat eșafodul și stau în juru-i negri și râzând ca niște inchizitori și parcă se îmbată de strigătele celui legat: Doamne, de Modreanu râd oare, sau de el, Negrișor, de nu mai încep?...

— Frate, cine chirăie așa?... Parcă m-ar striga pe mine.

Ah, în sfârșit; motorul a început. Mai tare, mai tare, motorule! Motorul bufnește înfundat și chirăiturile lui Modreanu sunt sorbite de bufnituri... Dar iată, mașina își ia avânt și urletul ei sinistru pornește triumfător. Ochii lui Modreanu s-au umflat să se spargă, iar limba de șarpe deodată a început să se întindă, așa cum ar crește o floare vrăjită, se întinde, se întinde, acum a ajuns la etajul al doilea.

Lucrătorii speriați împing bușteanul; chirăitul celui legat se contopește cu chirăitul mașinii și Negrișor răsuflă de ușurare. Limba începe să scadă. Însă iată, roata și-a încetinit mersul: i-au sărit câțiva dinți. Modreanu a scos o mână din legături... Ce trup afurisit!...

Lucrătorii împing din greu și roata țipă acum de durere. Și abia se învârtește, abia pătrunde în corpul de fier, din când în când îi mai sare câte un colț. E înfricoșată și ar da înapoi.

— Eleonora, Eleonora!...

— Cine mă strigă?

— Nimic, o părere...

Brațele împing cu deznădejde și s-au contractat mai rău ca fața lui Modreanu... Negrișor închide ochii. Oamenii strigă și asudă: „Hei... ruup.“ Roata țipă... motorul nu se lasă... Modreanu geme din ce în ce mai sugrumat.

— Doamne, dar ce e acolo... ah, Modreanu!...

Ea dă un țipăt sfâșietor și strigă pe fereastră cu toată puterea...

— Pentru numele lui Dumnezeu, dați-i drumul, pentru numele lui Dumnezeu, nu-l canoniți...

— Lasă-i, geme Negrișor strângând și mai puternic pleoapele... Lasă-i să sfârșească... e prea târziu...

Și-și închipuie pe domnișoara Eleonora făcând pași îngroziți spre fundul odăii, privindu-l uimită, înfricoșată, dezgustată: gâtul i se agită de parcă ar fi cuprins-o frigurile și nu nimereste cuvintele, cu care trebuie să-l strivească: „Tu, tu ai vrut-o...“

Dar Negrișor se apără strângând până la cea mai din urmă puțină pleoapele; ar strânge și urechile, dacă ar fi posibil; dar nu, urechile îi trebuie ca să prindă cu ele, de jos, scrâșnetul mașinii.

Atunci o mână moale se așază pe mâna lui. Negrișor tresare: un umăr cald se alătură de umărul lui.

Negrișor deschide ochii: din Modreanu n-au mai rămas decât două bucăți de lemn. Motorul s-a stricat, roata și-a pierdut jumătate din dinți, lucrătorii s-au lăsat jos unul lângă altul pe bordura trotuarului cu capul în palme, cu coatele pe genunchi, abătuți și deznădăjduiți.

Negrișor se înfige înfricoșat în umărul vecin, în umărul cald, care parcă-l ridică din această deprimare generală.

— Eleonora, domnișoară Eleonora, apleacă-te să vezi...

Ah... ce clipă... Ce clipă de miracol biblic... să-i strige Eleonorei:

— El nu mai este, el nu mai este, el a murit, uite-l în două...

Parcă era un semn, căci neconținut închipuirea asta barocă îi venea în minte. După ea, pleca întruna, dis-dedimineață până în faptul serii, prin mahalale întortocheate și chiar dincolo de ele, pe câmpuri: căci numai pe acolo o găsea. Prietenii nu-l mai văzuseră de mult, domnișoara Eleonora la fel. Ea întrebuse pe toți despre dânsul, dar nimeni nu știuse să dea vreun răspuns.

Era un semn, cu siguranță. Dar dacă s-ar fi dus și ar fi văzut că totul nu-i decât o închipuire fadă, bolnăvicioasă, Dumnezeu ce s-ar fi putut întâmpla atunci! Dumnezeu, cum ar fi putut primi în piept acest brânci teribil al realității? Nu, trebuia să rămână cu această bizară închipuire, s-o adulmece pe drum, s-o fugărească pe câmpuri, până când ea singură se va destrăma încetul cu încetul, își va pierde conturul și culorile, va deveni vagă și translucidă, până când într-o bună dimineață nu va mai apărea deloc. Atunci va fi desigur pregătit să apară iarăși în fața domnișoarei Eleonora.

Rătăcea deci ca un câine vagabond oriunde-l duceau picioarele: nu avea, nu voia să aibă nicio alegere. Ocolea numai cu încăpățănare centrul orașului. I se întâmpla uneori să se oprească lângă un joc zgomotos de copii mici, pe care-i privea lung și cu drag, scăldați în praful însorit al mahalalei. Dar cum îi învăluia mai cu drag și mai cu luare aminte în luminile ochilor, descoperea îndată în trăsăturile vreunui chipul lui Modreanu, dispoziția figurii lui în izbitor rudiment. Amețit, privea la vecin, dar și aceasta era o altă formă a acelui chip rău și nesuferit. Și toate capetele mici se întorceau atunci spre dânsul și-l prindeau între ascuțituri reci de ochi răi și fascinatori, se înălțau spre el numeroase și lente, vărsând asupra-i flacăra limbilor subțiri și despicate, de parcă s-ar fi trezit pe neașteptate dinaintea unui cuib de vipere. Fugea îngrozit și se oprea hăt departe, ca să privească înapoi, dar atunci totul revenea la firesc și jocul copiilor continua de departe normal și străin de dânsul, ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat, ca și când nici n-ar fi trecut pe lângă dânsii, și nici măcar nu le-ar fi întrerupt cât de puțin atenția încordată, cu oprirea lui prietenească, cu graba lui subită, fricoasă, insolită.

Își făcu de lucru, să bată mahalalele în căutarea cercurilor de copii în joc. O curiozitate stranie și fără domol îl mâna să găsească în mișuna capetelor de plozi, pe cel ce ar purta pe față pecetea pe care i-o pusese și lui Dumnezeu. Dar bătut drumurile degeaba: în tot orașul era cu neputință să dai de un Negrișor copil; în schimb, ah, în schimb Modreni, cât poștești!

Negrișor se simți străin și dușmănit de tot orașul din această cauză; pe urmă însă își aminti că raritățile nu sunt propriu-zis decât exemplare de lux. Dar asta tot nu-l determină să se reîntoarcă la domnișoara Eleonora.

Într-o seară, când mângâia un copil cu privire imensă și albastră, cu păr blond, cârlionțat, pe care ceata Modrenilor cu ochi de veveriță și cu capetele tunse de soldați îl încălecaseră într-un colț pe furiș și-l ghiontiseră zdravăn, o femeie înaltă, cu piele oacheșă, se apropie să ia copilul. Negrișor tresări, căci femeia fără pălărie, dar bine îmbrăcată, semăna la culoare cu domnișoara Eleonora.

Se luă după dânsii, încurajat de privirile copilului, care întorcea neconținut capul spre salvatorul neașteptat. Femeia nu-și iuțea pasul, nu privea înapoi, dar în poartă se opri și-i surâse.

Trăgând apoi copilul în curte, îl lăsă și se puse pe fugă. Fustele se agitară, lăsând în răstimpuri să se întrevadă pulpele rotunde. Pe scara de piatră se opri iarăși și brusc ochii ei făcură semnul consacrat acceptării și poftirii. Pe urmă se aruncă înăuntru; dar Negrișor, care rămăsese nemișcat, îi văzu forma înnegrind perdeluțele din geamlâcul săliței.

Atunci pătrunse în curte: copilul, care stătea pe vine și era ocupat să toace cu o nuielușă o moviliță de glod uscat, întoarse capul spre dânsul, dar numai o clipă; pe urmă se porni cu și mai multă furie asupra grămezii de pământ. Negrișor se apropie de el și-l întrebă cum îl cheamă. Copilul aruncă repede o privire spre geamlâcul săliței, în dosul căruia pândea neconținut forma omenească: zâmbi fără să răspundă și se puse pe fugă, mistuindu-se în tufișurile din fund. Ușa săliței se deschise dinăuntru și rămase astfel, invitându-l, fără ca nimeni să apară în cadrul ei.

Intră. Femeia îl întâmpină în dosul geamlăcului cu un răs prietenesc și de astă dată ușa se închise. Negrișor privi la răsul ei, dar numaidecât ochii îi rămaseră încleștați în decolteul brun, de unde porneau să se ascundă rădăcinile sânilor. Femeia îl îmbie pe ungurește:

— Teșek... teșek... paranciolni...¹

— Cum te cheamă? Întreabă Negrișor, cu glas sugrumat.

— Nem tudom...²

— Numele... numele... Roza, Ilona, Vilma... Hergi?...

— A, Șari...

— Nu știi chiar deloc românește...

— Pùtin, pùtin... vorbește... igen... puțin... Kici... noghion keveșet...³

Îl pofti într-un fel de salon, în camera de la stradă. Negrișor se apucă să-i explice că micii drăcușori din mâna cărora îi scăpase copilul erau dușmanii lui firești, ca unii ce simțeau din instinct că el e de altă natură decât dânșii. O dușmănie surdă ce va dura toată viața, și care izbucnește numai când oamenii sunt copii, deci sălbatici, ori când se trezesc cu toții față-n față, în salonul vreunei domnișoare Eleonora.

Dar la amintirea domnișoarei Eleonora privirile lui se încleștară din nou de rădăcinile sânilor bruni. Șari ridica din umeri complet nedumerită... nu înțeleșese ce voise să spună el de copii, ba chiar întoarse vorba și se căznea cu româneasca ei șchioapă să-l ispitească înspre alte teme de vorbă, să afle ceva, mai ales, despre viața lui.

Dar vorbindu-i despre dânsul, fatal trebuia să-și cârmească vorbirea spre Modreanu, și spre rasa acestuia. Îi pomeni așadar despre ferăstroaică și despre domnișoara Eleonora. Șari ridică iară din umerii ei negricioși. Cât despre Eleonora, ea crezu c-a ghicit numaidecât.

— Eleonore, logodnic, io, io... tudom...⁴

Dar Negrișor, care nu putea suferi decât lucrurile lămurite, trebui să-i explice că, dacă n-ar fi fost Modreanu, fără îndoială că de mult s-ar fi terminat și cu logodna și poate s-ar fi făcut și nunta, dacă Eleonora n-ar mai fi așteptat câteva luni, să-și treacă doctoratul...

— Aste Modrean, își dădu cu părerea Șari, striche la logodna ta...

Și pentru că se inserase, ieși să dea de mâncare și să-și culce copilul. Când reveni, Negrișor tocmai era și el gata de plecare; îl găsi cercetând fotografiile din pereți și de pe scrinuri, majoritatea de oameni tineri și chipeși. Îl luă de mână și-l duse în fața portretului mare și colorat al unui ofițer în uniformă austriacă.

— Asta Elenore al meu... îi împărtăși ea cu nețărmurită duioșie. Apoi completă: Fost, fost... război... perdut...

— Mort?...

— Nu știi nimic...

Ea mai dădu câteva lămuriri complementare pe ungurește, pe care Negrișor le primi cu înclinări din cap, după fiecare cuvânt, deși nu pricepea o boabă. Atunci Șari se avântă și începu să evoce cu gesturi largi, cu întinderi lascive, cu clipiri pătimașe, cu lovituri de picior în podea iubirea și trecutul ei, care, pe cât putea înțelege Negrișor, desigur doar din gesturi și din ungureasca ei cadențată și dulce, trebuie să fi fost nespus de vesel și focos.

— Tudom?

— Tudom, tudom! Se așezase pe un scaun și asculta într-adevăr cu o plăcere negândit de mare

această spovedanie, pe care o înțelegea de minune, cu toate că era făcută într-o limbă din care putea prinde numai trei vorbe la o sută. Iar în fața lui, Șari, care văzuse că desele lui aprobări nu corespund deloc cu sensul cuvintelor rostite, continua totuși să-i povestească doar inimii lui fericirea-i apusă, în graiul ei neînțeles, mișcată de propria-i cuvântare, cu glas din ce în ce mai tremurat, cu ochii din ce în ce mai umeziți...

Nu-l lăasă să plece, dispăru în săliță, pentru a se reîntoarce cu o față de masă albă, împăturită și un teanc de tacâmuri. Atunci el îi declară, punându-i degetul pe decolteu:

— Brun... negru... fekete⁵... asta frumos... sep... place... așa are și Eleonora, la fel...

— Eleonore fekete?...

— Fekete...

— A... tudom...

Ea dădu din cap luminată și-și lasă obrazul spre dânsul: dar el nu pricepu că trebuie s-o sărute și privi neliniștit pe masă, cu ce ar putea s-o servească...

Sunetul strident al soneriei îi făcu să tresară. Ea se ridică și dispăru în săliță... Negrișor auzi o voce tare, bărbătească, apoi șoapte; apoi zgomot de ușă, apoi nimic.

Și minutele trecură lungi. Strada asta era o adevărată pustietate: niciun pas nu răsună pe caldarâmul trotuarului. În schimb minutele din perete băteau melodios în sonoritatea faianței. El le urmări atent câtăva vreme, cum sar din veșnicie și se cațără pe acul urcător, care le ridică cu hârâit surd. Apoi, când își împlineau viața, Negrișor auzea lămurit un țacănit ușor și i se părea ca o suflare stingându-se pe lanțul coborâtor.

Își vârî mâinile în buzunare și începu să se plimbe prin odaie, ferind colțurile mesei. Iar minutele treceau, treceau; acum ele îl interesau mai mult ca fotografiile. Acelea barem, când erau vii, își duraseră o stăpânire mai îndelungată asupra acestor lucruri și asupra timpurilor în care sălășluiau. Dar minutele de față, cu vieți egale, tăiate la capete, ca surcelele, îl întristau cu adevărat. Ceasul bătu de câteva ori, Negrișor văzu că e zece, dar acum îl interesa nespus să vadă pe unde ar mai putea sui minutele noi când acul cel mare începe coborâșul. Desigur, pe brațul care se scurtează al lanțului; se învârtesc apoi printre roțițe, alunecă pe osia acelor și așteaptă în dosul cadranului alb, ca sufletele înghemuite în fața marelui hiat al necuprinsului. Pe urmă, când ceasul le punctează cariera, câte unul începe să alunece spre vârful acului, ca un copil călare pe bârna unei cumpene ce-a pornit să se aplece spre negrul abis. Cu fiecare nou tic-tac se petrece câte o rostogolire. „Dar atunci care mai e bucuria lor de a exista, dacă n-au nici cel mai neînsemnat răgaz?” se întrebă închiudat Negrișor. A, ba da, este una: aceea a suișului și-a așteptării în dosul albului cadran. De cum pornește legitimarea rostului fiecăreia, cumpăna bucuriei începe să se lase: viața de răspundere e, pentru toți și toate, același repede alunecuş. Deci toate bune și la locul lor, deci aidoma ca-n viața pământescă, dar Șari tot nu venea. Ea nu-și da seama câte capete noi de minute rostogolite sub secera intransigentă a timpului costă întârzierea ei.

Luminat de-o idee străfulgerătoare, Negrișor își scoase ceasul să-l controleze pe Einstein. Dacă minutarul ceasornicului lui era mai scurt decât al pendulei de faianță, nimic nu împiedeca minutele ceasornicului de buzunar să alunece pe cumpănă mai repede decât minutele ceasornicului din perete. Deci timpul era într-adevăr relativ. Și-l găsi cu adevărat relativ, dar tocmai contrariu de cum se aștepta: minutele alunecau mai încet pe minutarul ceasornicului său decât pe al celui din perete... Așadar, unul dintre ceasornice trebuia reparat. Iar Șari tot nu venea...

Însă Negrișor tot făcu o descoperire, încă nespuse de importantă. La coborârea minutarului, mecanismul ceasului nu mai lăsa să se audă acel țcănit displăcut care însoțea tic-tacul ritmic al ornicului. Rămânea deci să vadă dacă el avea să revie când minutarul va începe să urce din nou... Adică după ce se va împlini zece și jumătate. Dar până atunci poate venea Șari... Nu, iacă, de data asta, Negrișor ar fi dorit cu tot dinadinsul ca Șari să mai întârzie.

Ornicul punctă tare jumătatea și pe urmă minutarul începu să urce... Negrișor așteptă cu sufletul reținut... trecu un minut, trecură două... mai multe... și nimic...

— Stai, să înceapă urcușul adevărat! se îmbărbătă Negrișor.

Și iată, țcănitul se auzi, pe urmă altul, pe urmă altul... În fiecare minut câte unul.

— Minutele au greutate! constată el luminat. Timpul are greutate. De ce nu, dacă și lumina are la rândul-i.

Și o clipă se văzu cu mustăți și cu păr învârvorat à la Einstein, iar în altă clipă cu redingotă roșie, cu pantaloni scurți, ras, tras la față și cu perucă à la Newton.

Negrișor zâmbi. Dumnezeu, cu ce calcule subtile ar trebui să dovedești o propoziție atât de neașteptată: Timpul are greutate, curgerea timpului e supusă legilor gravitației... ce expresie elegantă și savantă... cum i-ar înfige ea numele ca un cui de aur în catapeteasma veșniciei? Cum ar asculta Eleonora pe domnul docent Verzeleanu, la cursul de istorie contemporană a filosofiei... cum i-ar mânca pocăită vorbele și ifosele lui de pedant încă necopt: „În anul una mie nouă sute douăzeci și patru românul Lucian Negrișor dovedi prin celebrele lui formule gravitatea timpului. Din acel moment, domnilor, o prefacere totală, o răsturnare completă a vechilor noțiuni se efectua în știință și filosofie... Teoria lui Einstein își atinse astfel apogeul și...”

Eleonorei îi cam place puțin Verzeleanu. Modul cum își boțește buzele și cum plescăie limba la rădăcinile gingiilor de câte ori începe o nouă dezvoltare, ori rostește vreun nume de autor rar sau un titlu nemaiauzit, i se pare foarte... universitar și de gust deosebit. Poate și aceasta e una dintre cauzele atracției pe care Modreanu o exercită asupra ei: imitația servilă a gesturilor lui Verzeleanu, imitație care pe el îl scoate din sărite. E o ciudățenie stupidă, într-adevăr, cum femeile astea pot să înghită și chiar să savureze până și maimuțările cele mai evidente.

Dar acum închipuiți-vă pe Eleonora lângă Modreanu, ascultând în mare tăcere, întreruptă doar de foșnetul caietelor și apăsarea rapidă a creioanelor, cum răsuna deodată numele lui Negrișor, într-o companie atât de ilustră: Newton, Hume, Kant, Bergson, Einstein... Lucian Negrișor... Vai, parcă simte înțepeneala gâtului lui Modreanu, și vede deschizându-se enorm ochii Eleonorei, ca niște flori întunecate ce se dau cu petalele larg deschise luminii soarelui matinal.

Dar ornicul scârțâi chiar atunci și zgomotul acela de ceasornic hodorogit i se păru lui Negrișor atât de meschin, atât de copilăresc, atât de caraghios pentru a duce cu el la apogeu teoria lui Einstein, încât deșteptarea din amăgirea de-o clipă chiar că-l întristă.

Alteori, căderi de acestea din avântate visuri nu-i produceau nicio impresie. În momentul acela însă realitatea îl luase prea brusc și prea repede, cum iei un copil în brațe, așezându-l, fără nicio vorbă, de-a dreptul în fundul banal și etern al mediocrității cotidiene. Și iar, desigur, acolo îl găsi din nou pe Modreanu, care îl primi cu un rânjel de satisfacție și cu sinistrul lui îndemn prietenesc: „Șezi jos, șezi jos, Negrișor, odihnește-te băiete... și lasă astea...”

În cele din urmă, îl cotropi o tristețe atât de mare și de adâncă, că fu gata să-și ia pălăria și s-o

șteargă binișor. Dar atunci se auzi deodată zgomot de ușă, pași și șoapte și iar zgomot de ușă. Un pas rar și apăsător se apropie de poartă și trecu rând pe rând pe sub fereastra care da în curte și pe sub ferestrele care dau în stradă. Șari nu mai întârzie decât câteva minute, apoi apăru puțin congestionată și grăbită.

— Drago... așteptat la el... Kiş lelkem...⁶

Îi apropie capul de sân, pe urmă se strâmbă și făcu cu pumnul spre ferestrele negre, probabil pasului care se depărta.

— Asta minding untat...⁷ plicti... plicti... plictisește... plictisește...

Îl apucă de mână și-l trase pe scaun, începând să-l servească maternă cu degetele ei suspecte. Negrișor voi să refuze, dar neguriul decolteului îl făcu să cedeze, în vreme ce-și înfipse ca niște dinți ochii în halca de bronz a gâtului elegant. Ea-i oferea orice cu volubilitate, îl îndemna să mănânce chiar când el era cu gura plină, se minuna toată, lung și zgomotos în graiul ei străin, când se declara satisfăcut. Atunci descoperi un mijloc de a-i stimula și mai mult pofta, care-o amuza nespuse: îi oferea câte ceva, de unde întâi mușcase dânsa. Chiar purta spre gura lui câte o bucată de pâine ori de „salami“, pe care o ținea strâns cu dinții. El trebuia să apuce din partea rămasă liberă și să sfâșie: când bucata de pâine rezista, trebuia să se sprijine unul de umerii celuilalt, ba chiar începură să se strângă piept la piept, înghițiră grăbiți bucăturile nemestecate și buzele li se împreunară lacome. Ea gemea și ofta, iar când îmbrățișarea devenea mai apăsătoare invoca necontenit pe Dumnezeu: „Ioi Iștenem!“ Iar el simțea pieptul tare de bronz, topindu-se de pieptul lui: ceasornicul scârțâi lung și bătu douăsprezece lovituri. Abia acum Negrișor putu să-și aducă aminte de tristețea de adineaori, de Newton, de Einstein și de Bergson și zâmbi de toți aceștia, înfingându-se în sânul cald al lui Șari. Brațele li se împletiseră pe sub subsuori și pe după gât, buzele le erau necontenit una și din pieptul, din gura, din ochii ei, el simțea venind un puternic efluviu, de bucurie, de bunăvoință, de simpatie profundă care îi acapara sufletul, se îmbina cu el, formau împreună un singur element, își băteau joc de legile fizice, căci împotriva înseși temeliei lor, ocupau împreună aceeași porțiune de spațiu, în același timp.

— De ce nu e Eleonora? se gândi Negrișor.

Iar Șari ofta adânc în același timp:

— Ioi Iștenem..

Poarta se izbi cu putere de gard și se auziră pași împintenați de militar. Șari se ridică vădit plictisită și se despărți abia după o mulțime de mângâieri și cuvinte dulci, inauzibile, ca o mămică de un copil iubit. Ieși apoi în săliță. Se auziră din nou uși, pași, și iarăși o ultimă trântitură, ca de capac lăsat cu putere peste ceea ce trebuia acoperit. Și iarăși tăcere și minute, dar de astă dată Negrișor se ridică și începu să se plimbe energic, refuzând categoric să se mai gândească la Einstein și la Newton. Refuză să se mai gândească și la domnișoara Eleonora, care putea să rămână cât va vrea cu Modreanu al ei. Între această cocotă, care-și dă sufletul păstrat cu atâta zgârcenie prin cele mai scandaloase tăvălituri și această domnișoară de lume bună, care și-l împrumută tuturor și nu-și ferește decât admirabila ei piele brună, preferă pe cea dintâi.

Dar ceea ce-l încânta uimitor pe Negrișor era această revelație extraordinară, că domnișoara Eleonora n-a rezistat în inima lui nici unei cocote: că ea nu-l domina decât cu acea culoare stranie a ființei ei, cum el nu mai întâlnește niciodată. Nu mai întâlnește, dar acum iată, a întâlnit! Ha, ha, a întâlnit...

Uși răsunătoare, pași, pinteni! Zgomotele de-adineaori, numai că acum în sens invers. Pași largi, sonori, satisfăcuți de ofițer... Cu asta a mers mai repede, se cunoaște că e...

Negrișor simte ceva neplăcut zburându-i sufletul. Se așază pe-o canapea și-și afundă capul în pumni. Șari întârzie mai mult ca întâi și el ar vrea să înconjoare de mulțumire această întârziere, dar se scutură deodată de parcă i-ar fi picat cineva pe limbă suc de lămâie.

Primește pe Șari cu un surâs compătimitor și stânjenit, iar ea se interesează cu grijă:

— Nu întârziat mult... nu?... Asta bun cliente... Asta nu fură tot timp dela omant al meu... Dela Kici... dela drago... omant al meu...

Și se așază lângă dânsul pe canapea, înlănțuindu-l cu putere de bărbat.

Se trezi dimineața, scăldat tot de soare, în hurducăturile ornicului. Șari dormea și ridicarea lui pe șezut n-o deșteptă. Dormea adânc și-n somnul ei fața trasă, pierdută, părea să nu poarte nicio amintire despre dânsul, despre împreuna lor plăcere. Șari dormea un somn străin: văpaia ușoară, matinală a soarelui îi punea parcă o uimire pe figură, o uimire grozavă, imensă, scofâlcită. Iar pieptul i-l umplea tot în această văpaie până-n culmile sânilor. Negrișor voi să contemple la cruda lumină culoarea Eleonorei.

Însă n-o mai găsi. Lumina lămpii îl amăgise. Pielea lui Șari era de un brun-vânăț, iar acolo unde nu bătea soarele, de un alb-marmorean, cu vine violacee. Își aduce perfect de bine aminte că și sub razele soarelui de amiazi, Eleonora își păstrează culoarea ei de un negru-galben, un negru dulce, ciocolatiu.

Negrișor se întristă pentru toată acea dimineață; ceea ce nădăjduse în ascuns nu se putea împlini. Femeile frumoase nu se puteau substitui ca proaspăt-născuții în leagăne.

Dumnezeule, unde altundeva ar mai putea găsi culoarea aceea, atât de rară, atât de delicată...

Plecă trist de la Șari, care se arată nespus de nedumerită și înduioșată de schimbarea lui. O luă de-a dreptul spre străzile centrale, pe care nu le mai văzuse de multă vreme. Dacă Eleonora ieșise cumva în dimineața aceea, avea s-o urmărească de aproape și să-i examineze nuanța decolteului, ori de câte ori va răzbate în soarele matinal... Dacă gâtul de ciocolată se va preface îndată în marmoră cu vine albăstriei, va striga „Ura!“ în gând de trei ori, va saluta ceremonios pe Eleonora și, fără să-i spună un cuvânt, se va înapoia într-un suflet la Șari.

Dar el e trist dinainte, căci știe: așa ceva nu se va întâmpla. Nu s-a întâmplat niciodată să-i iasă ceva anume pe gândul lui, de asta nu mai încapă îndoială. A observat bine de tot acest lucru. Ba-i vine să creadă uneori că până și lucrurile se schimbă când el vrea să le vadă într-un anumit fel – tocmai pentru că el le dorește să fie astfel cum sunt în realitate și cum nu le va vedea niciodată. Dacă în locul lui ar fi fost Newton sau Einstein în camera lui Șari, cu siguranță că gravitatea minutelor ar fi fost o realitate și o mare lege naturală, ar fi fost descoperită într-un moment de plictiseală și așteptare. Dar pentru că i-a fost dat lui, lui Negrișor, să bage de seamă acel trosnet bizar al ceasornicului, el nu mai poate fi acum decât un banal efect de hodorogală al vechiturii din perete și toată ideea – o trăsnaie ridicolă și stupidă, un gând caraghios de copil ori de nebun. Cu siguranță deci, culoarea Eleonorei va fi identică în soarele matinal cu aceea din soarele miezului de ziuă, din lumina becurilor, din umbra după-amiezilor ori din umbra interiorului: culoarea irezistibilă a ciocolatei. Tocmai pentru că el vrea să nu fie astfel.

Dar fu o adevărată izbucnire de bucurie când tovarășii de viață și de petreceri se treziră cu el, printre dâșii, în acea dulce și plăcută dimineață.

— Negrișor! Negrișor!... Fiule rătăcit!...

— S-a întors... s-a întors... e al nostru...

— Tăiați vițelul cel gras!...

Mai bine de un sfert de oră, ei se grăbiră cu întrebările, dezghiocându-l din toate chiotoarele și

învârtindu-l în toate chipurile.

În cele din urmă îi împrăștiară noutatea cea mare. Adică, ei nu-i spuseră nimic de la dânșii, așa încât să crezi în vreo păcăleală de prost-gust, sau în orice altă șotie, pregătită dinainte...

Dimpotrivă, Saghin pronunță lămurit aceste cuvinte:

— Credeam că v-am pierdut pe amândoi...

— Cum, pe amândoi?

— Pe tine și pe Modreanu.

— Nu înțeleg.

— Cum, nu știi că Modreanu a dispărut?

— A dispărut?

— De trei zile...

— De trei...

— L-am căutat acasă, la birou, în toate părțile și nimic. Iar aseară un cadavru a fost găsit în Dumbravă.

Era de-ajuns să te gândești că prietenii aceștia buni nu se grăbiseră să-i dea chiar de la început această veste, pentru a înțelege limpede cât de serios vorbeau. Făcuseră poate vreo legătură între absențele lor simultane? Bănuiseră cumva... Ho, ho... dar nu e timp de depănat acum mosorul supozițiilor. Destul că Modreanu a fost descoperit într-o bună dimineață sub formă de cadavru... Iată ce-a ieșit în locul gravitației timpului, iată ce i-a dăruit natura, pe care s-a grăbit s-o califice drept avară și vitregă față de biata lui persoană. S-a grăbit ca un imbecil... că nu se poate dezbăra de acest obicei stupid, de a se socoti totdeauna, mic, umilit, nedreptățit, de oricine și de orice...

Ochii lui cresc imenși de lumină și de beția norocului.

— Sărrracul Modreanu! exclamă atunci, aducându-și aminte că a întârziat cu compătimirea. Săracul Modreanu! Cine i-o fi făcut asta?...

— În Dumbravă l-au găsit, i se răspunse și toți ochii aceștia îl încercuiră din nou arzători. Compătimirea aceea cam forțată și târzie – Negrișor băgase bine de seamă – îi făcuse pe toți să tresară, ba chiar să-și alunece luminile privirilor unii către alții, cu nedumerire și tâlc, în același timp...

— Cum, serios, tu n-ai știut nimic?...

Lui Negrișor îi trecu un curent de teamă prin oase. Mare minunea dracului: de o săptămână el însuși n-a mai dat cu ochii de nimeni... și a fost și prin Dumbravă de câteva ori... ba chiar și pe înserate...

— Însă e așa de ciopârțit, așa de scrijelit că nu se cunoaște nimic dintr-însul... După statură totuși...

Ah, iată un fior și mai neplăcut, de-o mie de ori mai neplăcut decât toate neplăcerile unei bănuieli nedrepte; dar el trebuie să fie, el, Modreanu... Negrișor știe: uneori natura e mai atentă și față de el; pentru orice deziluzie mai tare, îi dă câte-o mică, o fărâmă de compensație. A observat asta, n-are ce zice. Numai că acum compensația e prea considerabilă... uimitor de disproporționată față de atențiile mărunțele pe care natura i le arată, din când în când, parcă mai mult în joacă și în derâdere. Dar dacă acum...

Ceilalți îl priviră încordați tot timpul acestei scurte alungări de gânduri. Iar în cele din urmă Moruneanu spuse liniștitor:

— A fost prins și ucigașul, care a mărturisit totul... N-are idee cine-a fost asasinatul, iar hainele și lucrurile i le-a aruncat în râu, oprindu-și doar banii. Corpul mortului fiind greu, s-a mulțumit să-l

scrijelească numai, pentru a zădărnici orice căutare.

Ochii lui Negrișor se umplură de lacrimi. Pentru întâia oară în viața lui, înțelegea ce va să zică norocul, bucuria dusă până la beție, la paroxism.

Iar prietenii fură nespuse de mișcați în fața acestor lacrimi spontane. Dar Negrișor își luă rămas-bun, hotărât să se ducă la morgă; el nu se va putea înșela pentru nimic în lume în fața cadavrului.

— Dacă nu este el?... E foarte posibil să nu fie... bâlbâi el, atât de îngrijorat de-o teamă bruscă și covârșitoare, că prietenii, mișcați adânc, se hotărâră, în corpore, să-l urmeze.

Era într-adevăr cu neputință de văzut ceva în acea masă de cărnuri și de cartilajii disperate. Peste hăcuiala criminalului, doctorul se amuzase să-și revizuiască toate abilitățile în arta de a diseca. Pentru că stârvul urma să fie îngropat și pentru că până atunci nu fusese reclamat de nicio rudă, nimeni nu se ostenise să coasă sau să pună vreo rânduială în acea harcea-parcea de rămășițe pământești, în care mirosul puternic al formolului nu izbutise să omoare până la una nicio suviță de odoare cadaverică.

Negrișor era dezolat: niciun alt semn, niciun alt indiciu afară de statură – și aceea desigur zgârcită, dar într-atât numai cât firesc putea să se zgârcească, după moarte, un individ de dimensiunile lui Modreanu în viață. O tristețe fără margini acoperi ca o paloare figura lui Negrișor. Aceeași soartă nemernică, de totdeauna, îi rânjea acum în față: niciodată, vai niciodată, nu se putuse bucura și el de o fericire completă. Era așa de amărât, îndurerat, indignat, încât bunii prieteni nu putură să nu observe acea atitudine și să nu-și ușureze sufletul, cu cele mai sincere regrete:

— Și când mă gândesc, Negrișor, începu unul, că un moment eu am putut crede că... În sfârșit... pentru că dispăruserăți amândoi... pentru că... amândoi... aveți aceeași...

— Nu numai el, dar noi toți am crezut așa, Negrișor, iartă-ne... Până și domnișoara Eleonora... Dar am greșit... sufletul tău curat nu putea merge cu ura, ce zic, cu ura, cu... necazul... până la o limită oarecare înțeleg... dar în niciun caz până la moarte...

— Era să fii urmărit, dacă nu se preda criminalul...

— Dar ea, domnișoara Eleonora, ce-a gândit de toate astea? întrebă sugrumat Negrișor.

— Era consternată...

— Când a auzit că s-a descoperit criminalul adevărat, a fost apucată de o mare criză de lacrimi...

— Ea ținea la amândoi deopotrivă, pe cât s-a văzut...

— Și ca să vă piardă pe amândoi...

Găsi pe domnișoara Eleonora cu bărbia sprijinită în podul palmei micuțe, cu privirea rătăcită. Figura îi era trasă și pierdută. Paliditatea feței brune îi da o înfățișare cu totul stranie, gravă, tragică...

— Va să zică s-a terminat cu bunul nostru prieten Modreanu, domnișoară Eleonora...

Ea îi răspunse printr-un geamăt ușor, care însoți o vagă înclinare a capului.

Și deodată Negrișor își simți picioarele dezlipindu-se de pământ, ca și cum le-ar fi împins cineva de sub scânduri și le-ar fi ațâțat la joc, gâdilându-le sau suflând cu putere în ele ca în niște flăcări galbene și zglobii, și deodată își simți omușorul dând sălbatic să zvâcnească, să strige, să chirăie, să hohotească, iar mâinile, frânte din coate, erau gata să se ridice și degetele să pocnească tactul.

Abia se putea ține să profaneze minunata durere a domnișoarei Eleonora. Vai ce strălucire avea în ochi când era tristă, vai ce mari gene avea, parcă-i creșteau odată cu durerea! Îi venea să-i cadă în genunchi și să-i spună, s-o roage:

— O, nu mai fi așa de tristă, nu mai fi așa frumoasă, pentru el...

În clipa aceea, din cauza tăcerii, Negrișor profită de timp pentru a se închipui el jelit, pentru a o închipui cu o strălucire încă o dată mai puternică în ochi, cu gene încă o dată mai mari, din cauza lui, numai din cauza dispariției lui enigmatice din mijlocul prietenilor și al orașului. Și-l închipui pe Modreanu așteptând, în pioasă reculegere, lângă domnișoara Eleonora, ca ea să-i adreseze primul cuvânt. Ah, îi vede buzele jucând de nerăbdare și ochii sticlind cu răutate și ironie și limba lungă de cameleon, jucând nerăbdătoare pe streășina buzelor. Îl simte pregătind nu cuvinte de îmbărbătare, de mângâiere, ci îndemn la uitare rapidă și la convingere că nu s-a întâmplat cine știe ce pierdere deosebită.

„Cu toții ne vom întâlni acolo, domnișoară Eleonora“, i-aude glasul nesuferit, ironic și rău. „Nu e absolut nicio pagubă... Îl vom găsi, îl vom găsi... el numai că ne-a luat înainte... ăsta era un gând al lui mai de mult, să ne ia înainte... Nu-l vedeai cum se da de-a huța pe prichiciul ferestrei, la etajul al patrulea...“

Și el se repede și șterge lacrimile de curcubeu ale domnișoarei Eleonora, prin care a străpuns raza unui zâmbet și rama lui îndrăzneată, se lasă în chip de consolare pe părul moale și cârlionțat, se abate pe gâtul și pe umerii goi...

„Nu mai plânge, nu mai plânge, domnișoară Eleonora“, îi spune el... și o strânge, și o strânge la pieptul lui, cum el, Negrișor, deși are tot prilejul, nu e în stare să facă, stă ca un caraghios în fața fetei îndurerate și nu e capabil să articuleze un cuvânt.

Jalea și ciuda și mai cu seamă jalea ciudei îl cuprinseseră. Ea își șterse pe furiș două lacrimi, și-l surprinse făcând același lucru și o uimire grozavă se întipări pe figura ei...

— Dumneata ești un mare suflet, domnule Negrișor...

A pierdut! Totul s-a dus. A pierdut mișcarea. Dar acum trebuia să vorbească, și chiar începu, însă trebuia să vorbească altfel de cum ar fi vrut și se mira singur și-i venea să chirăie de uimire și de indignare pe el însuși, cum putea să cuvânteze atât de domol și atât de înțelept. Atât de fără răutate și atât de împăciuitoare, când în sufletul lui fierbea atâta catran. Rostea lucruri așa de cumiți, așa de la locul lor, că și dânsa îl privea cu ochi mari, tot așa de cumiți. Îl privea cu atâta luare aminte, că parcă îi vedea cuvintele ieșindu-i din gură și luând forma noțiunii pe care o exprimau. Și multă vreme îl ascultă domnișoara Eleonora. Pe urmă plecă binecuvântat de vorbele ei.

— Ești un mare suflet, domnule Negrișor!

Și se întoarse a doua zi.

Și drace! – avu o mică tresărire înainte de a lăsa ciocănașul degetului pe ușă: dacă s-ar pomeni cu...? O, gândurile astea au uneori opriri așa de curioase! Hî, hî, cum să se pomenească?... Iată, deschise ușa plin de curaj, larg, cât era cu puțință de larg, intră cu pași largi, salută și se așeză la locul lui. Mai erau și alți musafiri, iar domnișoara Eleonora era tot așa de frumoasă și de tristă... Însă atât... nimic altceva... ce... cine ar mai putea să fie în camera aceea?...

El începe să vorbească iarăși nespun de cuminte și toți îl ascultă cu multă luare aminte, cu largi încuviințări, cu exclamații de aprobare. Domnișoara Eleonora își ridică din când în când capul de pe gherghef, ca să-l fixeze cu ochi negri, strălucitori.

Ochii ei absenți se reîntorceau deci, ochii ei duși departe, reveneau către el, din ce în ce reveneau. Iar Negrișor vorbea calm și înțelept, și chiar simțea o deosebită plăcere să cuvânteze acum pios și întristat de crudele încercări ale vieții.

A treia zi veni iarăși și astfel multe zile în șir. O teamă tot rămăsese în sufletu-i, dar din ce în ce mai neînsemnată și mai rară. Căci atunci când se vedea singur cu dânsa (oricine putea să mai fie afară de el,

de cel dus), se simțea atât de fericit, o pace atât de moale îi învelea sufletul, un sânge atât de curat îi alerga prin vine, că-și simțea gândirea primenită de orice otravă și tot ce spunea era așa de curat, așa de primenit, așa de aerisitor, că toți îl ascultau și-l aprobau și nimeni nu înțelegea, cum omul ăsta, care până mai dăunăzi se da de-a huța pe ferestrele de la etaje, putea să rostească astfel de adevăruri și de înțelepciuni.

La fereastră nu se mai ducea; nici nu mai privea într-acolo, măcar. Numai arareori, când țipătul vreunei mașini de tăiat lemne se urca până la dâșii, fulgerător și strident, se cutremura ca de-o amintire urâtă și se grăbea să închidă geamurile, pentru ca domnișoara Eleonora să-i audă mai bine cuvintele. Urletul mașinii se zdrobea atunci de geamuri și înăuntru nu venea decât un ecou înăbușit și depărtat. Dar încetul cu încetul urechile parcă se deprindeau, sau parcă ele însele își lărgeau pavilioanele, ca și cum zgomotul care le îngrozea le-ar fi deșteptat o curiozitate amarnică; pentru că în cele din urmă chiar cu ferestrele închise țipătul metalic devenea tot atât de puternic, tot atât de sfâșietor, și atunci întreba speriat:

— Pe unde a țâșnit zgomotul ăsta, domnișoară Eleonora?

Ar fi dorit atunci să înfunde ferestrele cu toate pernele și cu toate covoarele care se găseau înăuntru; dar nu voia să-i arate prin nimic domnișoarei Eleonora că urletul lugubru i-ar aduce aminte o viziune atât de neagră.

Dar domnișoarei Eleonora i se făcea cald și deschidea fereastra. Și atunci chirăitul ferăstroaiei pătrundea înăuntru ca un șuier de obuz ce cade aproape, și se desfăcea în urechile lui ca o ploaie de ascuțișuri lungi și junghietoare. Într-un rând ele fură atât de sfâșietoare, că, galben și întunecat ca o mască de ceară, Negrișor împinse îndată ferestrele și, apucând-o pe domnișoara Eleonora de mână, îi spuse înfricoșat:

— Am să-ți mărturisesc totul, am să-ți mărturisesc totul...

Domnișoara Eleonora privi la el îngrozită, abia mai putând să respire; ochii i se holbaseră, dinaintea feței aceleia cadaverice. Se smulse brusc și sări câțiva pași înapoi.

Iar Negrișor plecă zdrobit capul, ca sub o lovitură de măciucă.

Va să zică, dacă s-ar fi întâmplat cu adevărat, dacă... Și chiar dacă din pricina ei s-ar fi... dacă...

El o privea uimit, cu ochii ieșiți, tremurând. Și ea îi urmărea încordată trăsăturile feței, tremura așijderi, ca apucată de frigurile cele mai crunte și privea din când în când, spre ușă.

Poate ar fi dat un țipăt și poate ar fi țâșnit printr-înșa, lăsând-o larg deschisă în urmă-i, strigând: „Asasinii, asasinii! ajutor!“, dacă – băga bine de seamă Negrișor – o curiozitate cumplită n-ar fi înșfăcat-o sub un pumn mai puternic decât al fricii, dacă – oho, citea limpede Negrișor – o picătură de amor propriu, de mândrie, de fericire, că a fost și ea printre cele puține, măr de aur pentru nelegiuire și vărsare de sânge, n-ar fi precipitat la timp acest vălmășag de panică și regret, pentru a o țintui pe loc, încremenită, sfârșită, iluminată.

Atunci el îi aminti de bălăbănelile lui pe fereastră, de chirăitul ferăstroaiei, de toate senzațiile pe care i le producea acest țipăt prelung și inform. Îi povesti de trunchiul rezistent în care i se părea că vede pe Modreanu, de opintelile desperate ale lucrătorilor; îi povesti tot, tot, chiar și de limba imens de lungă, care ieșise din gura lui Modreanu și se înălța spre fereastră de la catul al patrulea. Nu uită să-i spună nici că ea, Eleonora, părea intrigată de aceste zgomote suspecte, că el voise s-o țină departe de adevăr, pentru a lăsa să se consume nestingherită drama, dar că ea tot venise la fereastră, văzuse și se îngrozise... dar

mai cu seamă înțelesese și... iertase... Încuviințase...

Abia acum Negrișor îndrăzni să ridice ochii spre dânsa. Domnișoara Eleonora avea chip răvășit de cadavru, iar culoarea ei obișnuită îi da înfățișare de întunecată zeiță a peșterilor și subteranelor.

Domnișoara Eleonora se cutremură la vederea ochilor lui, în același moment în care se cutremură și el, descoperindu-i această față înfricoșătoare, și mai straniu de frumoasă.

Dumnezeule, cum visase el adesea de demult, de la începutul lungii adolescențe, care parcă nici nu se sfârșise, să iubească – și de câte ori chiar nu iubise, rătăcind în transcendent – o crudă zeiță a infernului, s-o prefacă la adierea caldă a neliniștilor și sincerității lui naive, în suflet dulce și învăluitor! El se opri, pentru că spusese totul – doar n-avea să-i destăinuie acum și despre Șari! –, și contemplă această figură de superbă hecată. Iar ea îl privea neconținut îngrozită și părea că așteaptă ceva: Dumnezeule, ce putea ea să aștepte?...

Să-i cadă în genunchi și să-i înlănțuie picioarele? Doamne, Doamne, pentru nimic în lume n-ar putea avea curajul ăsta! Și domnișoara Eleonora aștepta, figura ei întunecată aștepta înainte... Doamne, Doamne, ce e de făcut Dumnezeule...

— Ei și... pe urmă? Îngăimă ea răgușit, abia auzibil, și sânul ei făcu o efortare supraomenească, de parcă ar fi încercat să urnească o greutate imensă, ca să poată lăsa aceste vorbe. O efortare atât de adâncă și de grea, că ochii lui Negrișor clipiră repede, uluiți, orbiți ca de o lumină sfâșietoare.

— Și... mai departe?... vibră iarăși stins glasul ei.

Mai departe? se miră adânc Negrișor. Mai departe? Știe ea oare ceva despre Șari?

— Mai departe, domnișoară Eleonora? Ce vă interesează mai departe?

Domnișoara Eleonora se zgârci, zdrobită ca-n fața celui mai abominabil cinism.

— Eu cred că tocmai acest „mai departe“ interesează mai mult, domnule Negrișor, zâmbi ea dureros, accentuând pe fiecare cuvânt.

Atunci Negrișor îi povesti de plimbările fără țintă pe câmpuri și străzi și pe urmă cu țintă, când cetele de copii începuseră să-l intrige. Îi împărtăși că tipul Modreanu era atât de comun și curent și-i mărturisi cu greutate, cu mare sficiune, că tipul Negrișor nu l-a putut găsi decât într-un singur exemplar...

Și lângă el – antropologic vorbind – adăugă în gând tipul ei... al Eleonorei. Era fatal ca aceste două tipuri să se găsească aproape, unite prin cea mai strânsă legătură care putea să existe...

Domnișoara Eleonora asculta cu neînchipuit interes și frumoșii ei ochi erau încontinuu holbați, Doamne, atât de divin holbați, că păreau ai unui copil supărat. Negrișor se opri, firesc, la capitolul Șari.

— Mai departe, mai departe! gemu rugătoare domnișoara Eleonora.

Negrișor era cu desăvârșire încurcat și domnișoara Eleonora părea cu atât mai mult nerăbdătoare și curioasă.

— Ei bine, te-ai oprit la episodul cel mai de seamă, îl încuraja ea cu nespuse blândețe. Îți înțeleg ezitarea... Înțeleg, înțeleg totul... dar mie poți să-mi povestești... haide, haide, curaj... nu, bietule nefericit, nimănui, nimănui nu voi spune, voi păstra totul pentru mine, voi rămâne mai mută ca un mormânt.

Și ea întinse mâna în chip de mângâiere, dar și-o retrase de la jumătatea drumului, cu oroare parcă.

Doamne, de unde putea ea să știe de Șari?

Negrișor era cumplit de încurcat și căscase spre dânsa, până la ultima limită posibilă, enormii săi ochi. Iar domnișoara Eleonora căscase spre acești ochi, cât putuse la rândul ei, ochii ei tot așa de enormi.

Deodată un fulger licări în fundul prăpastiilor negre, ce se deschideau pe fața lui Negrișor ca două

cratere fără fund. Își amintise de ornicul din perete și de gravitatea timpului: da, toate astea putea să le mărturisească. Da, ba chiar că a fost și în casă la Șari, pentru că... ea l-a poftit... când îi scăpase copilul... din mâinile micilor Modreni...

Și Negrișor începu să descrie salonul lui Șari și țărănitul bizar al minutarului de la ornicul cel mare, de câte ori trecea de jumătate și începea să urce spre ora completă. Avu oarecare încurcături când trebui să motiveze absențele uneori mai îndelungi ale lui Șari.

Astfel că domnișoara Eleonora îl întrerupse...

— În casa aceasta te-ai întâlnit cu el...

— Cu el? care el?

— Cu... dom... cu Modreanu...

— Vai, nu... asta s-a întâmplat alaltăieri seară... alaltăieri... Nuu...

— Atunci, unde l-ai întâlnit... unde... v-ați... când... nu mai înțeleg nimic din cele ce-mi spui... Iată, să-ți dau un pahar cu apă ca să te liniștești... și reia povestea dinapoi... știi de unde să reîncepi... să-mi spui... de-acolo de unde te-ai întâlnit cu Modreanu! îl încurajă ea, bătându-l cu blândețe pe umăr...

— Dar eu nu m-am întâlnit cu Modreanu tot timpul ăsta... de când n-am mai venit pe aici. Cum, domnișoară Eleonora? Dumneata... poate... mă crezi... vai, mă crezi asasin?...

Domnișoara Eleonora consideră stupoarea lui cu neîncredere, dar când își dădu seama că ea nu putea fi decât sinceră strânse ochii și buzele...

— Atunci, de ce această mise en scène? se irită ea. De ce atâtea ezitări, atâtea introduceri... de ce povestea cu ferăstroaia... pentru a ajunge la o vizită făcută unei femei oarecare, unei unguroaice...

Negrișor începu să tremure, pentru că luase deodată un mare curaj:

— Pentru ce, domnișoară Eleonora? Dar e puțin lucru, povestea cu ferăstroaia... dar e puțin lucru, ca eu să asist la torturile unui prieten cu sânge rece și răutate și cu dorința să se sfârșească odată cu el totul... pentru... pentru...

— Pentru... pentru... pentru ce vrei să zici, răspunde...

— Pentru a nu-mi mai sta în cale... pentru, pentru... a nu-i mai acorda, domnișoară Eleonora, preferința pe care i-o acordai... și pe care n-o merita... te-asigur că n-o merita, domnișoară Eleonora...

— Bine, dar pe câte spui... astea toate s-au petrecut într-un fel de halucinație, cum să spun, în închipuirea d-tale...

— Și era puțin lucru, domnișoară Eleonora?

— Că ai avut astfel de coșmaruri?

— Nu, dar că ți-am destăinuit dumatăle... că ți-am... că am... că da, le-am avut...

Din momentul acelei destăinuiri, în afară de zgomotul ferăstroaice, nimic nu le mai tulbură pacea în vizitele următoare. El admira covorul imens din perete, în care pe un fond verzui doi trandafiri uriași, roșii, și alții mai mulți și mai mici, galbeni, își arătau strălucirea, de parcă ar fi fost țesuți chiar cu stamine de roze naturale. În colțul opus, un alt covor uriaș acoperea doi pereți: doi lei negri și firoși se sărutau pe un fond roșu închis, drept la intersecția pereților. Sub covor era un divan scund și încăpător, acoperit tot de un covor roșu, cu multe și felurite desene geometrice, negre, prin care se plimbau berze mici, cafenii.

Pe divanul acela surprinsese el într-o bună după-amiază pe domnișoara Eleonora numai în cămașă. Bătuse ușor în ușă, și intrase fără a mai aștepta încuviințarea dinăuntru – domnișoara Eleonora răspundea

doar nepus de încet, totdeauna, și el trebuia să repete bătaia de mai multe ori pentru ca vocea ei să crească și să se facă auzită; astfel că de la un timp, pentru a scuti gâtul delicat și brun de astfel de eforturi, Negrișor luase obiceiul să pătrundă, puțin timp după primul ciocănit: era doar limpede, dacă ușa nu era încuiată, însemna că stăpâna casei putea să-l primească.

El îngăimă deci aceste explicații, în semn de scuză domnișoarei Eleonora, ale cărei brațe goale și pline se ridicaseră până-n dreptul ochilor, ce se rostogoleau în dosul degetelor rășchirate, ca două păsări speriate într-o colivie. Părul negru cu reflexe castanii, așa de închise că parcă erau de ciocolată topită, căzuse în repeziciunea mișcării și-i acoperise de tot un umăr rotund, cum Negrișor nu mai văzuse în viața lui. În schimb celălalt umăr și gropița de la gât rămăseseră în toată goliciunea lor smeadă. Negrișor le vedea pentru întâia oară, căci domnișoara Eleonora avea obiceiul hainelor cu mâneci și cu guler, care se ridică până sub bărbie.

Pe toate le-a văzut în câteva clipe; numaidecât apoi s-a întors singur cu spatele, încercând să explice înainte; însă ochii s-au izbit atunci de oglinzile mari din celelalte trei colțuri, precum și de cele mici, care se lăsau prinse de funde albastre printre tablourile nenumărate. Oriunde se întorcea se împiedica de imaginea ei strălucitoare.

Domnișoara Eleonora părea că nu-și pierduse cumpătul și aruncase pe dânsa un capot portocaliu, pe care litere negre, turcești, recomandau cine știe ce precepte morale. Însă îndată mânecile largi căzură pe umeri, căci mâinile alerte potriveau acum părul și se arătau în întregimea frumuseții lor, dezvăluind gropițele umbrite ale subsuorilor, pe când despicătura de la piept descoperea agitată ca un mare ochi în sclipiri viclene, șanțulețul dintre cele două rădăcini tremurătoare ale sânilor.

— Pardon, pardon, se încurcă în scuze și în oglinzi Negrișor, închizând ochii de atâta minunății și oprindu-i în sfârșit pe marea bibliotecă veche, de nuc lustruit, cu geamuri uriașe. Pardon, nu m-așteptam să vă găesc... totdeauna am bătut la fel... și...

— Oh, iartă-mă dumneata, domnule Negrișor, chiar am răspuns „întră”; așa că dumneata n-ai nicio vină... Am crezut că e Amelia, o așteptam...

Dar și prin geamurile atât de curate de parcă erau proaspete ca apa ale bibliotecii, despre care domnișoara Eleonora spunea că e singura amintire de la tatăl său, se puteau vedea priveliști fără seamăn: un picior înfășurat în ciorap transparent, pe care tivul capotului încurcat într-o cataramă de jartieră îl dezgolea până deasupra genunchiului; un sân brun și obraznic ce-și vâra pe furiș sfârcul prin despicătură, profitând de faptul că domnișoara Eleonora își dăduse capul pe spate și-și clătina părul, pentru ca firele să se așeze drepte înainte de a le răsuci; robustul contur al șalelor cabrate, când ea se aplecă spre a-și acoperi piciorul.

Iar în înserarea aceea de august aripi negre de uriași lilieci invizibili pâlpâiau greoi prin ferestrele larg deschise; oglinzile începură să devină nedeslușite și misterioase, de parcă trăiau; domnișoara Eleonora, care se așezase pe divan, se contopea pe încetul cu umbra neconținut crescândă care îi și mănca veșmintele închise, lăsându-i doar figura ce plutea în spațiu ca un heruvim; de afară nu mai venea niciun țipăt speriat de ferăstroaică.

— Să aprind lumina, domnule Negrișor...

— Nu încă, domnișoară Eleonora... acuma văd doar figura dumată și ea mi se pare că plutește în spațiu ca un heruvim..

Avea doar o neliniște, să nu vină deodată cea domnișoară Amelia, pe care Eleonora o aștepta cu

prea multă ardoare, ba chiar se necăjea din clipă în clipă mai mult că nu vine.

Dar ea tot nu venea; și apoi putea să vină sau să nu vină; însă una bună știa Negrișor, că Modreanu nu va mai veni niciodată.

„Fără doar și poate că ea mă socotește nebun!“ își spuse Negrișor dimineața, înainte de a sări din pat, când își aminti straniul dialog din ajun. Și o rușine arzătoare îl cuprinsese. Toate vorbele pe care le spusese și pe care ea nu le crezuse – cu siguranță că nu le crezuse! – i se întorceau în cap, lovindu-l ca niște pietre, una mai tare decât alta. Răsunau atât de tare în golul tigvei că le confunda cu goliciuma-matinală și, rușinat, trase pătura peste dânsul, ca și când domnișoara Eleonora ar fi fost de față să-l vadă.

Multă vreme își rumegă gândurile, cu ochii deschiși în întunericul de sub plapumă, luând fiecare cuvânt în parte din cele ce rostise și întrebându-se cam ce-ar fi putut ea înțelege dintr-însele. Crâmpeie din convorbire îi rămăseseră întregi în memorie. Și mai ales acesta:

— ...Uite, îți spun, îți jur... o zi dacă mai trăia Modreanu, o singură zi... ah...

— Sărmanul!

— Sărmanul... adică el care a murit întâmplător, fără nicio voință și fără nicio deznădejde...

Și după o pauză mai îndelungată, privind prin negură capul suspendat, de serafim, și ochii aceia una cu cearcănele din jur, glasul lui răsună clar, precis, hotărât:

— ...Ah, acum dacă ar fi aici și ai vedea...

Și mâna lui, albă în întuneric, arăta cu degetul întins, sacadat, spre fereastra larg deschisă... spre pervazul care putea fi oricând cumpănă între viață și moarte...

— Acolo, acolo, domnișoară Eleonora, se înăbușise subit glasul lui, înfiorat de grozăvia destăinuirii... acolo... avea să fie... avea să se petreacă... oho... fii sigură de asta...

Atunci, înveselită, domnișoara Eleonora dăduse drum râsului cristalin.

— Vai, nostim ești...

— Desigur, nostim – și Negrișor se plimba atât de agitat prin întuneric și bălăbănea așa de nervos din mâini –, nostim, desigur! Dumneata nu crezi nimic... dumitale ți se pare că citești un roman, dumneata nu știi că mai există într-adevăr și nebuni, de aceia, așa ca mine...

Ea-l privea cu ochii măriți peste fire și el se plimba din ce în ce mai furios. Și ochii ei deveneau din ce în ce mai fosforescenți, parcă se desfăceau în scânteii minuscule, dar infinit de multe, privindu-l – și la lumina lor el vedea cum pe buze îi crește un zâmbet nou, necunoscut...

„...Asta este! sau mă crede nebun sau nu crede deloc în ce spun“, conchise deodată Negrișor, sărind de sub plapumă și pornind înfuriat la spălător.

Când ieși însă gătit afară, când aerul dimineții și veselia orașului îl primiră cu murmur de bunăvoință, cumpăna gândurilor se aplecă în partea cealaltă. „De ce m-a chemat atunci astăzi după-masă? Și de ce aseară stăruia așa să rămân?“

— ...mai stai te rog... te rog... și... să sfârșim cu glumele macabre... adăugase râzând.

— Nu. Plec! strigase el. Eu când spun ceva... (Pe aceste din urmă cuvinte, apăsase, zâmbind, cu hotărât înțeles).

— Bine, atunci du-te. Astă-seară însă, este ultima oară când îți mai dau voie să fii rău cu mine. Și mâine, te rog vino mai devreme. Abia vii și pleci. Ce înseamnă asta?...

El o privise cu ochi uimiți, îngrozit. Pentru nimic în lume nu-și putea crede urechilor.

— Și ieri, de ce n-ai venit?

— ...

— Asta să nu se mai întâmple!

„Da, da, da... asta era! Din două una: sau ea a crezut în întregime ce i-am spus, sau a crezut numai pe jumătate și vrea să-și întărească de tot convingerea. Mă rog... dacă ar fi luat drept tirade de romane proaste, cele ce-i spuneam eu, în cazul acesta... mă rog; stai să vedem... În cazul acesta nu m-ar fi chemat... Doar ea știa că eu vin și așa... De ce a insistat să nu mai întârzii și să nu mai scap vreo zi! De ce, de ce! Asta este, s-a terminat. Unei femei orice îi poate scăpa în afară de accentul sincerității. M-a crezut!... Ha, ha... strigătul acela hotărât și plecarea aceea hotărâtă, când a râs de... glumele-mi macabre...”

Conduc de acest raționament, Negrișor făcea pași rari și sălțați prin mulțimea trotuarului, saluta în dreapta și în stânga, chiar și pe cei nesuferiți, zâmbea cuceritor deasupra întregii mase de capete.

Strada se desfășura dinaintea lui plină de soare, parfumul ce-l răspândeau fetele curgea parcă prin șanțuri; jamboanele atârinate la ușile băcăniilor și butoaiile cu icre roșii, cu scrumbii afumate și cu brânză îi dădeau impresia belșugului și a fericirii universale, zgomotul străzii, zumzet de albine, costelivii cai ai birjarilor, la fel cu minunatul cal al lui Matei Corvin de colo, de pe soclu.

Era cu o ceată de prieteni, rezemat de vergeaua galbenă a unei vitrine, când o văzu trecând într-un grup de fete; băieții salutară toți cu gesturi largi, și strada toată se întoarse după dânsa. Era într-un taior simplu, albastru și-n cap purta o pălărioară de catifea neagră cu borurile mari. Înainta cu pasul ei regesc și împărțea pretutindeni florile zâmbetului fără sfârșit. Când văzu pe Negrișor îi surâse atât de deosebit, că toți de față, după trecerea ei, întoarseră capul la dânsul.

Se despărți atunci de prieteni ca să rămână singur cu sufletul lui și se afundă în valul de trecători, căci ceva îl neliniștea, o întrebare vagă, care pe urmă i se înfipse precisă și ascuțită ca un cui în mijlocul frunții.

„Oare, spune drept Negrișor, te-ai fi aruncat?”

Cum, prin urmare exista un grăunte de șovăire în adâncurile cugetului său! Și el care crezuse cu toată sinceritatea, absolut tot ce spusese Eleonorei! Cum! Cum?...

Și o luă iar pe străzi dosnice, cu trecători rari, și se feri și mai mult prin străduțe înguste și întunecate, sugrumate între dosurile de-o murdărie exemplară a uriașelor edificii ce-și arătau fațadele mândre pe străzile principale. Se ferea astfel prin ulicioare din ce în ce mai meschine, ca unul care a descoperit o ruptură vizibilă a hainelor într-un loc nepotrivit și se ascunde de marea mulțime gătită în haine de sărbătoare.

O! Și el care era convins... Cine, cine îi spusese acolo în adânc că n-ar fi avut curajul?

Pentru a-i dovedi contrariul aceluia cineva răutăcios dinăuntru, Negrișor, dintr-un salt al imaginației, se și văzu cocoțat cobiliță pe amețitorul pervaz.

În spate își închipui pe cei doi vorbind cu vorbe, vorbind și mai mult cu surâsuri, vorbind și mai mult cu ochii. Pentru ei Negrișor nu exista. Și pentru Negrișor altă Eleonoră nu mai exista. Asupra punctului ăstuia nu mai încăpea întrebare. Și pentru a-și dovedi că nu mai încapă vorbă, Negrișor își aminti iarăși de Șari, apoi amintirea lui trecu și mai înainte ori de câte ori mai încercă, asta cu voință, s-o înșele, să-i placă alta, de câte ori se forță să-i placă alta, cu alt suflet și mai ales cu altă culoare. A sufletului și a corpului. A sufletului aceluia prin care privea ca printr-un amurg înaintat, ca prin misterul și poezia unui amurg înaintat. Unde, decât în povești, s-ar mai fi putut găsi acea lumină adânc crepusculară, unde s-ar

mai fi putut găsi un păr de culoarea ciocolatei și creț și moale tot ca ciocolata când se topește în gură: un păr atât de des și de cărlionțat, că strâns în coc deasupra părea coiful Minervei... O femeie mândră e ceva mai mult decât una frumoasă... Și părul acela răsfirat, împărțit cu el ca un așternut al capului, amândouă fețele învelite în părul acela, căutându-se sub ascunzișul lui sumbru... iar brațele goale împletite în jurul gâtului lui, al lui, și sânii zbătându-se ca două păsări prinse în această îmbrățișare, în această strivire, și ochii, vagi picături de soare în funduri adânci de pădure! Ochii aceia închiși pe jumătate... și trupul acela de atâtea ori avut în vis, întins ca o coardă, tremurând ca o coardă... cu câte alte trupuri aproape la fel n-avut să se amăgească în realitate; dar întruparea văzută în vis, corpul ghicit doar prin cutele și străveziul muselinelor, corpul furat doar atât cât restrângerea unei mâneci sau o copcă neprinsă sau un tiv agățat lăsau să se fure, corpul acela fusese mai tare...

Și toată minunea totuși existând numai pentru Modreanu... Iar el, Negrișor, alunecând milimetru cu milimetru, tras de greutatea capului fierbând... Și mai încape îndoială? Atunci de ce a fugit, alungat de spaima ferăstroaiei? De ce? De ce? Dacă n-ar fi fost nimic adevărat, ar fi râs, ar fi zâmbit, dar nu s-ar fi dat îndărăt în fața niciunei spaime? De ce? De ce? Încă o zi!... Poate... sau două... cine știe, dacă mai venea la Eleonora...

Negrișor surâse atât de sigur de sine și atât de straniu, că, dacă s-ar fi văzut într-o oglindă, orice bănuială într-însul s-ar fi topit rușinată...

Nicio îndoială, nicio îndoială... De ce spaima în fața ferăstroaiei și-a abisului? De ce l-a ținut din ce în ce mai mult, pe zi ce trece mai mult, încordat într-însa pentru a-i deodată drumul, pentru a-l alunga deodată îngrozit... până într-o zi, până odată... când n-avea să-i mai dea drumul...

În fața acelei reci și groaznice constatări Negrișor se înduioșă... Dumnezeu însă îl duse departe, îl feri prin margini de oraș, departe de ferăstroaia cu dinți ca pumnalele ce-l aștepta rânjind în fundul prăpastiei înspăimântătoare...

Duioșia se mări și mai mult, căci închipuirea și-l arăta sie însuși, zdrobit de pavaj, sfâșiat de colții de fier. Iar Modreanu și Eleonora cocoțați pe pervazul ferestrei: el triumfător, ea îngrozită în fața mării revelații. Căci abia atunci și-ar fi dat seama ce suflet a iubit-o și cât a iubit-o sufletul acesta, prefăcut pentru ea în ciozvărte de abator.

Grozăvia perspectivei îl făcu deodată să se cutremure lung, fără voia lui, ca prins de spasm. „Doamne, mai bine că nu s-a întâmplat așa!“ Însă abia îi scăpă această mulțumire în lumina gândului, că din nou se sperie, de el însuși. „Cu toate acestea aș fi făcut-o!“ mugi el în gând... „Uite, uite... văd... simt... cum aș fi făcut-o...“

Și asigurările acestea pe care și le dădea îi creșteau și mai mult îndoiala, îl goneau acum de singurătate, îl împingeau spre străzile centrale, inepuizabilul izvor de lașe șovăieli, să dispară, să se înece în murmurul profund al oceanului de oameni. Și-și forța neconținut închipuirea, încăpățânându-se să se vadă alunecând milimetru cu milimetru.

Purta atâta gând curat pentru Eleonora, că și în tainițele gândului era jurat să n-o amăgească.

După-amiază, domnișoara Eleonora îl primi foarte devreme, în capotul ei portocaliu, cu litere turcești. Îi strigă să intre, trântită pe sofa, picior peste picior, însă picioarele erau acoperite până-n vârful pantofilor de poala capotului, pe care genunchii strânși o întindeau s-o rupă. În schimb brațele erau de tot goale cum sta răstignită cu palmele sub cap, în vâlmășagul părului, răspândit pe divan și încâlcit ca și hieroglifele capotului. Cu părul ei de ciocolată, cu obrazul, cu brațele ei pline, cu gâtul și tot ce se vedea

din nepotolitul piept, totul, totul de culoarea dulce a ciocolatei, Negrișor o privea lacom ca un copil o prăjitură și chiar o simți topindu-i-se în gura cupidă de antropofag. Dar imaginea aceasta, care-i dilata nobilul său simțământ până la furia instinctului primitiv al foamei, i se păru prea grosolană și o înlătură, cu toate că fără voia lui simțea pe cerul gurii senzația dulce amăruie a ciocolatei fine. Ea-i făcu semn și el se așeză alături de dânsa pe marginea canapelei; stătea însă cam stânjenit astfel și, după primul schimb de vorbe, îi ceru voie să se lase pe blana uriașă și albă cu cap de urs de la poala divanului. Ea-i încuviință și el se întinse cât era de lung în părul moale al animalului nordic, la adăpost de puterea solară a ochilor ei, care de la început se înfipseseră în privirile lui umile cu atâta putere, de parcă ar fi vrut să-i străbată în toate chipurile capul, ca acele raze misterioase de laborator.

„Hm... ea încă nu-i convinsă pe deplin...”

Și-i fu frică de dânsa. Avea ceva de asasin în privirile care-i secau ochii; iar dorința nebună de a cunoaște totul până la ultimul fir de mister și plăcerea aceea grozavă a femeii de a vedea masculul sânge și fâșii de carne pentru ea, grozăvii pe care le citea în dosul frunții ușor bombate, îl revoltară contra fabricantului aceluia de ciocolată care putuse să vâre și simțiri în fantezia dulce de cofetărie.

Ea se ridicase acum într-un cot și-l privea surâzând, ca pe un câine uriaș pe care-l răsfața pentru că-l știa gata de moarte la cel mai mic semn; iar Negrișor se văzu reflectat în cercul mic de lumină al ochilor ei, minuscul cât o gănganie și îmbrăcat chiar în blana dobitocului de dedesubt.

„Ei bine, fie!” își spuse el în vreme ce ea îl întreba deocamdată lucruri banale. Ei bine, fie!... primește să-i satisfacă și capriciul ăsta... Însă înainte... Înainte... o...

Și-și închipui tot trupul acela gol, întreg în fața lui, înfășurat de aceeași culoare închisă și mistuitoare de pe figură, zbatându-se, tot, în frigurile patimii fără saț... Oh... culoarea aceasta nedefinită, palidul insesizabil, apele acestea brune care fug și se alungă pe luciul pielii ca un joc de izvoare umbrite în misterioasa pace a nopții. Și-n urechi pică ușor, ca un zvon de zurgălăi de departe, clopoțelul biblicului verset: „O, neagră sunt, dar frumoasă...”

— Și cum domnule Negrișor, numai atât, numai atât... numai astfel îți petreci dumneata serile?...

— Ei bine, domnișoară, să sfârșim cu nimicurile, cu banalitățile... știu... știu unde vrei să ajungi... e inutil să rătăcim atât de departe de miezul convorbirii noastre... Îți ușurez sarcina... Ei bine, da... primesc târgul...

— Târgul?...

Și, rezemat într-o mână, el întinse solemn pe cealaltă în lături și apăsă cu palma deschisă în jos:

— Primesc!

Ochii ei se aprinseră de lumină, umerii obrazilor i se ridicară, iar buzele se boțiră între două cute ce porniră numaidecât de la rădăcinile nasului în jos. E atât de delicioasă când zâmbește că Negrișor îi iartă și această cruzime...

— Care târg, domnule Negrișor?... Eu n-am nimic de vânzare...

— Nici cu prețul ăsta, domnișoară...

— Cu prețul ăsta?...

— Domnișoară, dar ca să mă chinui atâta... ce am făcut să mă chinui atâta...? Îți spun: primesc... ești satisfăcută?... Primesc, da... iartă-mă că am întrebuițat astfel de cuvinte... comerciale, dacă vrei... Dar gândește-te ce dau, ce vă dau... gândiți-vă...

Și, stăpânindu-și cu o mișcare energică a capului plânsul care amenința să-l podidească, gemu

înflorat:

— ...Și acum... și acum...

Apoi vocea lui coborî și mai mult, stingându-se aproape:

— ...În schimb, în schimb vreau...

Ochii ei îl privesc uimiți, lung, și el își ridică ochii și o privi la fel de uimit.

Deodată ochii ei licăriră înțelegători. El se cutremură... Acum se hotăra soarta lui...

Dar ea izbucni într-un râs atât de sfâșietor, atât de strident, că Negrișor rămase încremenit... Când se potoli într-un târziu, îi spuse printre lacrimi:

— Vai, nostim ești domnule Negrișor!... Ce tot vorbești acolo?... Eu nu înțeleg nimic...

Apoi, redevenind serioasă, adăugă muștrător:

— Astea-s copilării... Haide, mai bine spune-mi ceva vesel... Sau și mai bine, ceva frumos... care să mă încânte... Câteodată dumneata spui lucruri atât de frumoase... dar numai câteodată... știi...

Și-l amenință cu degetul ca pe-un copil.

A, atunci îl crede nebun! Atunci ea se joacă pur și simplu cu dânsul. Atunci tot ce i-a spus el, toate mărturisirile lui macabre, ea le-a luat drept fantezii de om cu mintea pe jumătate, sau, ceea ce poate fi și mai grav, fantezii de prost-gust, care-o fac să-l privească și să-l îngăduie lângă dânsa doar din milă și obișnuință.

Va să zică asta e tot ce-a putut ea ghici în sufletul lui, în tremurul atât de sincer al vocii lui? Joc de teatru și declamație de prost gust? Va să zică ea nu crede că el ar fi în stare?

— Crezi că sunt copilării, domnișoară Eleonora... N-ai putea să-ți închipui că aceste copilării ar putea să devină realitate... Că în orice caz nu e emfază, și nici glumă nesărată!

— Dar pentru numele lui Dumnezeu, domnule Negrișor, ce ți-am făcut de ascuți cu atâta... nu știu cum să spun... mohoreală, cu atâta vrăjmășie toate vorbele mele? Și-mi răspunzi așa de fără înțeles la ele... De ce faci figura asta?... Sigur că nu te înțeleg... Ei bine, spune dumneata atunci, ce vrei, ce vrei, ca să înțeleg... dar spune clar, răspicat...

Aha... va să zică asta era! Vrea să-i smulgă din nou și solemn legământul fatal, vrea să audă din nou și limpede, pe față, cuvintele de moarte. Negrișor se cutremură, dar culoarea gâtului ei îl întunecă. Închise ochii și iarăși se cutremură – de astă dată dinaintea vorbelor pe care trebuia să le rostească. Părea că se vede în penultima clipă, aplecat peste abisul fără fund...

— Ei, haide, spune odată, ce vrei să înțeleg? Acum, când întreb, stai și te gândești!

Ah... femeie de ciocolată! Ei bine:

— Da, domnișoară Eleonora, așa e. Adică dumneata ai înțeles totul, însă numai un lucru n-ai înțeles, și anume: cât de sincer am fost... când... și-ți spun și acum înc-odată...

— Ce?

— Că în schimbul unei... că în schimbul... că sunt gata să mă... să mor...

Vorbea păstrând ochii încă închiși și respira greoi. Ea-l privi întâi lung, speriată, apoi se porni iarăși pe-un râs atât de violent, că lacrimile izbucniră brusc, forțate parcă de puterea acestei izbucniri. Negrișor, jignit la culme, înnegri așa de mult, încât se transformă el însuși într-o statuie de ciocolată. Ea abia putea să-l vadă prin roua genelor: din pieptul zbuciumat până la isterie, din gâtul prin care se alungau hohotele fără puțință de oprire, ea abia putu să scape, silabă cu silabă:

— Cre... deam... că-mi... spui că... mă... iu... iu... bești...

Se ridicase într-un cot pe divan și se forța să se potolească, apăsându-și inima cu mâna. Dar abia izbutea să tacă, și râsul țâșnea iarăși îndată din adânc, în trâmbe scurte.

— Ai fă... cut... o figură... o fig... ură... atât de... izbuti să spună printre zbucnirile de răs.

„Cu siguranță că mă crede nebun!“ conchise el. Și cu toate că sta jos, simți ca o slăbiciune la glezne, o șovăială în tot corpul, o prăbușire în întunecatul abis. Amețeala aceea! Întunecarea aceea subită a luminii gândului, ca soarele eclipsat în plină zi. Ea dură o secundă, mai multe poate. Însă când ochii lui putură iarăși să distingă, o bucurie de speriat se deslușea venind din adâncul lor, ca minusculele valuri îndepărtate ale unei mări în miniatură dintr-un atlas școlar. Eleonora văzu aceste valuri atomice, împingându-se unul pe altul spre ea din adâncul negru și indescifrabil al pupilelor, și se sperie la rândul-i, iar râsul îi încetă deodată.

Gura lui Negrișor se întredeschise, chiar se mișca, șoptind de mai multe ori același lucru: „Ah, amețeala!“ În vreme ce ochii lui frământați de viscol vărsau neconținut spre dânsa aceleași vălurile de stranie veselie. Ah, amețeala aceea! O recunosc. Îi mai venise o dată, când sta îndoit pe cerceveaua ferestrei; când calcula: un milimetru, încă un milimetru... și încă unul... Și sângele deodată începu să-i fiarbă în cap, apoi n-a mai văzut, n-a mai auzit, n-a mai simțit nimic: o secundă, două sau trei, cine știe! Însă în răstimpul ăsta un milimetru să mai fi alunecat și totul era gata. Un milimetru numai l-a despărțit de bordura ascuțită. Căci frâna voinței, în secundele acelea nu se mai strângea repede și înfricoșată pe povârnișul...

— ...Legilor lui Newton! conchise cu voce tare Negrișor privind-o triumfător.

Acum era sigur de sine... acum putea primi târgul... acum, chiar din sufletul lui se risipise orice neîncredere. Voința lui putea să-l așeze fără nicio șovăială la câțiva milimetri depărtare de moarte... ei bine se va așeza la trei sau chiar la doi, apoi va închide ochii... și amețeala va veni de la sine... și restul drumului de parcurs va fi treaba ei...

— Da, domnișoară Eleonora, sunt gata... Ți-am spus, dacă el mai trăia, atunci era rândul meu să încetez de a mai trăi... Însă ai răs; ai crezut că astea sunt declamații proaste... Și știi... curiozitatea a căzut picătură cu picătură, din bunele dumitale intenții a căzut acolo, în locul acela din suflet unde sălășluiește îndoiala. Au căzut picăturile astea caustice una după alta și știi acum: este eternul și inepuizabilul amor propriu feminin care te stăpânește! Vrei să știi, asta e... vrei să știi, acum: va fi în stare un bărbat să facă acest gest suprem pentru mine? Ei bine, domnișoară neagră, zeiță a nopții, ei bine, iată, îți spun eu: există unul care-l va face... eu îl voi face, auzi, eu... când vrei... acum... aici... pe loc... Îți spun că-l voi face... acum, pe loc... pe loc.

Și repetă de mai multe ori „pe loc, pe loc“ dibuind în sufletul lui dacă mai întâlnește un grăunte de șovăială. Însă nu găsi nimic și-și simți sufletul încordat de hotărâre...

Și repetă iarăși „când vrei, când vrei, când ordoni“, dibuind în sufletul ei dacă întâlnește un sâmbure de groază, de încredere și de oprire a avântului acestuia nebun; dar nimic nu veni dintr-acolo, în urechile și-n sufletul lui și vocea i se încorda, de fiorul sacrificiului.

— Dar... înainte... răsună solemnă vocea lui, fii a mea... primesc de bună voie să fiu sclavul Cleopatrei, cu care te aseamănă atât de mult culoarea cu reflexii nocturne ce te acoperă... primesc de bună voie și eu însumi te rog... să fii Cleopatra... iar mâine în zori sau chiar astă-seară dacă vrei... sclavul, care a îndrăznit... nu va mai trăi...

Îi spuse toate acestea ferindu-i privirile, fixând bătaia din ce în ce mai agitată a unui punct de pe

gâtul ei, care i se păru un ochi de izvor în amurg. Simțea neconținut căldura punctului aceluia agitat pe buzele lui, așa că vorbele pe care le spuse fură egal de sonore și curseră toate, una după alta, duse de-un sânge așa de rece cum niciodată nu se așteptase să aibă. Însă abia sfârși să le pronunțe că o rușine groaznică îl cuprinse: nu era înspăimântat câtuși de puțin de ce oferea, dar îl înfricoșa îndrăzneala celor cerute în schimb... Domnișoara Eleonora tăcea...

Atunci îndrăzni să ridice cu sfială privirea spre dânsa; dat atât, numai un colț, un infim colț al privirii: și fu deajuns s-o zărească, fixându-l cu ochi grozav de măriți, pe care se părea că-i forțează și mai mult să-i mărească, de parcă ar fi vrut să-l încapă cu totul în rotundul cuprinderii lor.

— Jur, jur... chiar astă seară, gemu atunci Negrișor, înecat cu totul în apa lor jucăușă, de diamant drăcesc.

Ea stăruia în tăcerea ei, fixându-l înaintea, cu cercurile acelea mari ale ochilor care creșteau parcă să-l absoarbă – și el primea astfel consimțământul.

Și din nou simți prin oase și prin șale ceva rece, iar pe ochi se puse un văl negru. Un crep prea străveziu ca să nu zărească totuși prin el, zbuciumul punctului nepotolit de pe gâtul de ciocolată.

O, de ce nu-i spune ea acum ca deunăzi: „Ajunge cu glumele macabre! Voi fi a ta și fără o răscumpărare atât de grozavă!...”

...A început iar să se îndoiască, de i-a venit un gând așa de fără rost? Nu! Negrișor își citește în suflet, ca într-o oglindă: nu va fi în stare să dea îndărăt! Dar dacă ea ar fi scăpat cuvântul mântuirii, atunci sârmanul Negrișor, o clipă ar fi înțeles, ar fi văzut și el un sens al propriei vieți! Pentru a ajunge la aceeași fericire, Modreanu n-ar fi avut nevoie să se prefacă în bucăți! El însă... O, numai pentru nedreptatea asta se înduioșă acum, pentru ultima oară, nu sufletul lui pe care-l simțise înainte dârz și hotărât, ci trupul acesta chipeș, pe care i se păru că-l și aude pârâind...

...Însă ochii femeii de ciocolată crescuseră atât de nemăsurat, zâmbetul îi devenise atât de fix și de straniu și hieroglifele de pe capot atât de încâlcite, că acum era un idol indian ce-și aștepta ofranda sângeroasă. Doar punctul ce se zbătea poruncitor pe grumaz părea că mai trăiește în imobilitatea de statuie; iar ochii vărsau efluvii negre, supranaturale...

Capul lui Negrișor se lăsă moale pe piept, apoi deodată se îndreptă brusc, mâinile se întinseră, îi apucă umerii cu hotărâre și buzele lui uscate supseră cu lăcomie izvorașul neastâmpărat de viață ce zvâcnea sub pielea fină a gâtului. Eleonora dădu drumul unui geamăt ușor, și nu știai – e de plăcere, e de surpriză? Sărutul se continua la nesfârșit, căci izvorașul era nesecat; Negrișor nu îndrăzne să ridice ochii spre figura pe care o simțea crispându-se de durerea voluptății. Pe el îl îmbăta acum doar straniul lichid ce-i fierbea în pieptul zdrobit de rezistența sânilor pietroși și ascuțiți, amintitori ai pietruitei prăpastii. Era așa de cald fluidul acela care-i crescuse în piept, că avea impresia sângelui ce a început să se prelingă pe mușchii străpunși de ascuțișul sânilor de idol. Cu masochist elan, Negrișor se pierdea tot mai mult în fatala înlănțuire. Corpul femeiesc nu punea nicio împotrivire îndrăznelilor tot mai mari ale bărbatului care-l încleștase. Când Negrișor avu curajul să înfrunte cu ochii figura zeiței, pleoapele ei căzură mari și grele și sufletul ascuns în dosul lor îi lăsă astfel deplină stăpânire asupra întregii statui de abanos. Mâna lui se furișă atunci tremurătoare prin despicătura capotului și cei doi sâni căzură, rând pe rând, pradă gurii însetate... iar degetele îndepărtau înaintea înfrigurate capotul cu toate preceptele lui încâlcite... Ea strânse ochii și mai tare, brațele îl încolăciră ca doi șerpi calzi peste gât și buzele ei se mișcară într-o bâiguială fără noimă.

Și cineva parcă bătu în ușă.

El făcu o mișcare speriată, îndreptându-se din șale, neîncrezător, ca un criminal al cărui auz e lovit de-o șoaptă îndoielnică, o clipă înaintea loviturii definitive. Ea păru că a auzit de asemeni: deschise ochii un moment nehotărâți, apoi jumătate goală se agăță de gâtul-i, trăgându-l din nou peste dânsa: „Sst... niciun răspuns, oricine-ar fi... sst...”

Se strânseră înăbușit și el simți chiar degetele ei dându-i ajutor să înlăture ce mai rămăsese din preceptele Coranului peste dânsa.

— Domnișoară Eleonora! se auzi de-afară... Domnișoară Eleonora!...

Și ciocănitul se porni din nou, întovărășit de aceeași voce rugătoare și insistentă.

Se priviră adânc în fundul ochilor și ea n-avu nici măcar puterea să-și acopere trupul gol și minunat ieșind din faldurile capotului, ca dintr-un trup de delfin. Căci vocea de-afară îi spunea ceva înspăimântător și nefiresc. Lui Negrișor de asemenea toată puterea înțelegerii i se concentrase în urechi. Acolo, în timpane, bătea cineva încontinuu și se ruga cu un glas ce venea parcă de sub pământ...

— Deschide, domnișoară Eleonora... știu că ești acasă...

Unde mai auzise el vocea asta? Era un glas atât de cunoscut și care până aproape în ajun răsunase în mijlocul lor!

Ea dădu atunci un țipăt sfâșietor și se ascunse speriată sub capotul ce-și desfășură iarăși, ca un papirus, învățăturile misterioase. Iar țipătul făcu lumină în mintea lui ca o scânteie frântă, străpungând norii de neliniște și întuneric ce începuseră din nou să se îngrămădească în această încăpere.

— Modreanu! șopti el abia auzit, dar ea făcu o mișcare atât de speriată de parcă i-ar fi urlat cu glasul cel mai puternic cuvântul cel mai îngrozitor.

Și ciocănașul degetului de schelet porni să lovească din nou lemnul sonor al ușii. Eleonorei i se părea chiar că aude gheare ca de câine sau un trup de oase repezindu-se într-înșea, căzând fărâmate, apoi compunându-se iarăși în sinistra armură a morții și aruncându-se din nou răzbunător și groaznic. Negrișor se propti să se ridice.

— Ce faci? îi șopti ea, apucându-l de braț și înghemuindu-se într-înșul. Ne va răpune...

El o privi cu un surâs amar.

Cum o va răpune pe ea?... Pe el, da... căci pentru el a venit, numai pentru dânsul, să-i dea brânci în prăpastia de asfalt. O, cel puțin de-ar fi întârziat un minut, un singur minut...

Și pumnul bătea sarcastic în ușă.

— Vai de mine, se poate să vă speriați așa, de un prieten? se auzi de-afară.

Dar cuvântul „prieten“ răsună în urechile ei așa de înfiorător, încât o undă nervoasă de friguri o cutremură violent.

— Nu-i răspunde, nu-i răspunde! șopti ea rugător... Nu-i răspunde... Poate e de-ajuns o singură vorbă de-a noastră, ca să rămânem orbi sau să rămânem cu gura strâmbă...

— Îl vom lăsa atunci să plece? șopti Negrișor și candelulele nădejzii se aprinseră din nou în ochii lui.

— Desigur, desigur... șopti ea.

De afară vocea celui din mormânt venea bocitoare și lor le părea un scâncet de câine. Iar pe fața lui Negrișor răsărise lumina izbânzii. El o cotropi cu brațele lui vânjoase și o răsturnă pe divanul roșu întunecat, iar buzele căutară lacome punctul neastâmpărat de viață care se zbătea în gâtul de lebedă neagră.

— El va bate întruna la ușă – și noi întruna ne vom iubi...

Ochii ei licăriră. Îl fixau acum lung cu un fel de simpatie, poate compătimire, în care pluteau totuși ici-colo, ba pretutindeni, ca o bură fină, sclipiri poate de glumă, de sarcasm. Ei înșiși, ochii aceștia păreau doi ochi sfredelitori de uși și demonici.

— Doar el încă nu ne știe aici...

— Vede și prin zid.

— O, el e real...

Dar Negrișor nu îndrăzni să șoptească până la capăt groaznicul cuvânt. Îi era teamă chiar numai de ceea ce pronunțase; însă scrâșnetul scăpat își și făcuse loc în urechile înspăimântate ale Eleonorei, care înclină din cap cu neîncredere deznădăjduită. Sau poate cu o fugară undă de haz pe fața totuși împietrită. Poate o deznădejde care-a dat peste limitele demenței, se gândi îngrijorat Negrișor.

Dar când buzele lui se apropiară părintește de creștetu-i, surâzând asigurător, ea îl respinse ușor, surâzând de asemeni de teribila înfricoșare:

— Niciodată, niciodată!...

Afară, strigoiul izbea în ușă și striga neconținut:

— Nu vă speriați, nu te speria... Negrișor... Negrișor... doar ești om în toată firea.

Și lui Negrișor i se părea că vin prin ușă unde ușoare, imperceptibile, de ironie, cu fiecare din sunetele acelea. Ochii lui se holbaseră.

— De unde știe el?... De unde știe el? bolborosi ea scoasă din fire. El vede prin zid.

Negrișor o cercetă bănuitor, dar acum nu mai văzu niciun alt joc de lumină pe fața ei, în afară de umbra încleștată a spaimei celei mai desăvârșite. Și numai nu înțelegea dacă într-adevăr frica sau bucuria revederii îi dă acest delir.

— Dacă vrei să scăpăm de umbra asta, încercă el cu sufletul pe-o muchie de cuțit, strigă-i să se ducă, strigă-i că ești a mea și numai a mea, strigă-i, te rog... te rog...

— Niciodată! niciodată ...el va fi teribil...

— Vei vedea cum se va duce... se va mistui în aer.

— Va sparge ușa.

Și, tremurând de parcă ar fi ieșit dintr-o baie înghețată, ea se ridică într-un cot și-i demonstrează în șoapte:

— Gândește-te, el a venit tocmai... când eram gata să-ți dăruiesc, ceea ce-i făgăduisem lui... pentru ziua când a fost ucis...

Negrișor se clătină. Poate că amănuntul ăsta ar fi putut să lipsească, dar dacă i-a fost aruncat atât de crud în piept...

— Atunci?...

— Niciodată, niciodată... El va fi veșnic în mijlocul nostru... Între noi...

— Atunci?

Negrișor se ridică. În mintea lui nu mai era nicio îndoială că ea joacă o scenetă pe care o inventase capul ei de ciocolată.

„Mă crede imbecil...”

Și cu călcătură hotărâtă se îndreptă spre ușă...

— Nu, nu! scânci ea slab, extrem de slab și mâinile i se întinseră molatec și frânt, ca pentru o grație

lipsită de orice nădejde.

Dar pasul înainta ferm și mâna apucă decisă mânerul ușei. Ea se încolăci atunci pe divan, ca un șarpe în jurul său însuși, iar ochii urmăreau înnebuniți de surpriză curajul lui Negrișor.

Spectrul apăru: avea o pălărie de fetru moale, pusă ștrengărește pe-o sprânceană, o uitase pe cap privind uimit la cei doi. Avea haine cadrilate de călătorie și figura parcă mai arsă de soare și mai obosită.

— Precum vedeți, vin din infern, spuse el. Și am venit să mă răzbun pe cei ce m-au ucis și m-au îngropat.

Apoi, privind pe Negrișor, se porni într-un hohot interminabil:

— Bine, Negrișor!... se poate... să fii așa slab de înger... Bat eu și strig de atâta vreme și să nu-mi răspundeți... Spuneți drept, așa e că v-am speriat?...

Și ochii lui se înfingeau grozav de scormonitori în sufletele lor. Iar hohotele, care nu se mai opreau, răsunau din ce în ce mai natural, atât de natural că domnișoara Eleonora începu să râdă de asemenea. Însuși Negrișor se înveseli.

Și până târziu râseră câteșitrei, cu voie bună, așezați în jurul mesei din mijloc. Iar când râsul începea să se domolească, unul dintr-înșii izbucnea deodată mai tare și numaidecât ceilalți doi își însuflețeau veselia. Râdeau neconținut fără să-și spună o vorbă; cel din urmă care ațâță flacăra fu Negrișor, cu toate că în ochii lui se putea citi o grijă adâncă. Sfârși însă râsul cu o ușoară încruntătură a sprâncenelor, ca omul care-și aduce aminte că s-a dat cu gluma și a uitat treaba. Și se apropie grăbit de fereastra larg deschisă...

Un țipăt lung, sfâșietor, de ferăstroaică, îl primi cu veselă surpriză, ca pe un prieten nemaivăzut de vreme multă. Negrișor îl ascultă cu adâncă luare aminte și i se păru că stridența aceea metalică se descompune într-o infinitate de sunete orbitor de strălucitoare, ca un tăciune lovit, în jocuri de scânteii.

— Mă crezi, domnișoară Eleonora, că dacă mai trăia el, nu mai trăiam eu...

Negrișor sări ca ars de la fereastră. Cine vorbise? Privi speriat la cei doi, dar aceia cuvântau duși în lumea povestirilor. Ei nu mai existau aici, căci ochii lor deveniseră extraordinar de mari și ei se concentraseră în întregime în ochii aceia. Ei se dăduseră atât de mult unul ascultării celuilalt, că parcă erau înlănțuiți în cea mai impudică îmbrățișare, iar Negrișor întoarse capul scârbit...

— Spune drept, Negrișor, te-ai fi aruncat?

Cine, cine îi șoptea neconținut aceeași grozăvie? Negrișor văzu dinainte-i pe un alt Negrișor, stând în spațiu, picior peste picior deasupra prăpastiei, și întrebându-l calm:

— Spune drept, Negrișor, te-ai fi aruncat?

Apoi Negrișorul-viziune, păstrându-și poziția comodă, se lăsă jos spre fundul abisului și dispăru în urlatul mașinii, care încetă pentru un moment zarva, ca să se audă căderea câtorva lemne aruncate în grămadă, răsunând sonor, parcă măciuci de cioban sfărâmându-se de pavaj.

Iată căscătura zidurilor, crescute parcă din asfalt, deslușindu-se sub el: iată în spate strigoii înviați, trăind; iată rânjetul învârtitor al ferăstroaicei chemându-l! Oare ea l-a crezut atunci? Oare zâmbește acum?... Doamne! Și iată acuma, el nu va mai îndrăzni să se lase nici măcar până la distanța aceea formidabilă de câțiva milimetri, de cădere!... Așa de repede s-au întors!... Și s-au potrivit toate... așa de repede!... Numai amețeala... a da, amețeala... Dar unde-i amețeala aceea? Totuși, numai aceea poate fi singura scăpare... el se va așeza până la o unghie departe de vârtejul gravitației și pe urmă va fi treaba

amețelii...

...Încercă să alunece mai mult cu jumătatea superioară a trupului în afară, ca atunci, când curajul lui neașteptat îl uluia pe el însuși. Dar acum văzu cu descurajare că-și freacă degeaba pântecul de pervaz; poate, cine știe, s-a oprit mai sus câțiva milimetri sau poate chiar cu un centimetru întreg. Degeaba se înșală, degeaba își socotește cumpăneala ca pe răbojul cifrat al unui cântar de precupeț. Zadarnic, zadarnic! E atât de departe de prăbușire! Și de amețală nici vorbă! Și ei râd cu atâta poftă în urma lui! Au priceput poate nehotărârea? Au priceput poate extrema lui luciditate?

...Și dacă râd? Ea ar trebui să-și închipuie că acel care are drept să râdă e el, Negrișor; doar a știut s-o facă să creadă... O clipă numai dacă întârzia celălalt...

Și-o amintește limpede, când îi asculta discursul macabru; îl privea lung, neîncrezător, apoi numaidecât ochii i s-au înveselit și întreaga ei înfățișare părea a cuiva ce încearcă să-și dea aere serioase, ascultând pe un copil. O, ea n-a crezut nimic! Și acum ei râd. Și ea-l vede deasupra abisului și nu-l strigă. Nu-l mai strigă. O, sufletul ei e cu mult mai negru decât corpul: ce minune de culoare trebuie să aibă sufletul acela, ce reflexe de întuneric, ce jocuri de unde din Styx... așa ca în ochii grei... așa... ca acolo... în marele nepătruns... în întunericul enorm... din care deodată țâșnesc bulgări de strălucire... ca lumini de locomotivă într-un tunel...

Numai atunci va cunoaște culoarea adevărată a acestui suflet... pe lângă care ciocolata trupului e o simplă dulceață... atunci va cunoaște culoarea adevărată a totului... sâmburele de foc înfășurat în atâtea nopți spațiale... de care te apropii, te apropii... și crește, crește... astral și demonic... strălucitor de lumina albă, pură, a adevărului...

Dar Negrișor se simte smucind îndărăt, în fața acestei frumuseți uluitoare, a acestei orbitoare prăbușiri de foc alb... A ferit în lături și lumina s-a înfipt din nou în scutecele negrului înfiorător... o vede pierind, tot mai slabă și mai galbenă, printre alte lumini galbene, ca niște banale felinare dintr-o gară depărtată, pierdută în întuneric. O, acum se simte la distanțe considerabile îndărăt de lumina mântuitoare, de care nu-l mai despărțea decât un milimetru... S-a ridicat cu totul de pe prichici...

Dar își îmboldește sufletul îndată să ocupe același loc periculos, să se oprească din nou la marginea lumii. Și-i dă bice crude din spate, pentru a-l mâna iarăși la cumpăna înfricoșătoare de frumuseți.

...Hm... sau poate a și uitat? O, asta da... asta desigur... Ei râd de cu totul altceva acum și el... Doamne, Doamne, ce-i mai trăznește prin cap! Ea a uitat toate fantasmagoriile lui sinistre; iar acum, văzându-l la fereastră, îl crede că-și face obiceiul. Ea a uitat, a uitat! Cine știe de ce râd ei cu atâta veselie. Poate au și uitat că el se mai află cu dânșii, lângă dânșii...

Tiptil, Negrișor aruncă ochii înapoi spre ei... Îi credea înlănțuiți, pierduți în convorbirea lor, dar îi surprinde urmărind mișcările lui. Drace, *îl așteptau?* Eleonora cu figura contractată și fixă, cu ochii luminoși – totuși parcă stăpânind brusc o mișcare a gurii, căci buzele încă îi tremură deși sunt strânse exagerat. Ce cruzime! Modreanu îl privește încruntat și vrăjmaș. Iar mâna i-a rămas suspendată în aer, cu degetele rășchirate în dreptul frunții, ca și când ar fi fost surprins făcând sau isprăvind de făcut un gest nepotrivit, cine știe, poate tocmai își îndrepta spre dânsa mâna mângâietoare, sau poate își flutura degetele la tâmplă, ca acel care vrea să arate convorbitorului că-n juru-le se află un nebun.

Negrișor îi surprinde astfel și ochii lui varsă mâinii și dispreț. Și ceilalți nu suferă acești ochi focoși și-i pleacă pe ai lor. Și Modreanu lasă să-i cadă moale mâna învinsă, cu degetele rășchirate.

A înțeles acum. Pentru ei, el e *nebunul!* Săritul din minți! Tot ce-a făcut și tot ce-a spus până acum e

zdruncinul unui creier bolnav. El, care cu câteva minute înainte fusese departe doar o clipă de adevărul de foc, din veșnica noapte interspațială. Hm, nenorociții! Bine, fie! E nebunul! Dar din esența cea rară! Neînțelesul pentru puterea înțelegerii unui Modreanu! Dar pe care Eleonora îl va înțelege acum îndată și cumplit – se va cutremura în fața marei revelații! Celălalt niciodată, niciodată nu va îndrăzni să facă marea nebunie!

Sărmanul Modreanu! Cum îl înțelege Negrișor. Cum se înțelege pe el însuși, înțelegându-l. Cum se vede la rându-i, privindu-l la fel de dușmănos. Cum se amintește primind cu bucurie condensată în lacrimi vestea morții lui. Cum îl vede pe acesta repezindu-se la fereastră și ascultând înfiorat, tresărind în lacrimi de bucurie la auzul bufnetului sec, ca un lemn zvârlit în grămadă de mecanicul ferăstroaicei! Iar domnișoara Eleonora ștergându-i lacrimile, așa cum prietenii i-au lăudat lacrimile lui *atunci...* Sărmanul Modreanu, cum l-a privit când a pătruns încoace, ce privire ascuțită și umilă, de câine deposedat de culcuș, n-a înfipt în sufletele lor! Cu ce ochi de groază n-a învăluit șoldurile și sânii Eleonorei, abia ascunse de unica ei pudoare, capotul cu inscripții.

Sărmanul! Negrișor îl privește cu sinceră compătimire; cu nemărginită iertare pe femeia de ciocolată. Cum? Asta a fost singura dorință a vieții lui! Cum, el n-a putut să fie agitat de alte visuri, de alte idealuri? Negrișor își deapănă în minte toată viața. Și nu vede decât femei, de diferite culori și mărimi, înșirate pe o ață ca niște păpuși de zahăr. Încolo pustiu! Și totul se îneacă în fumul greu al unui laborator de cofetărie. În ceața tot mai deasă i se pare că forfotesc turci murdari, cu picioarele desculțe, noduroase, nespălați de săptămâni, frământând cu vorbe triviale coca dulciurilor grețoase. Un dezgust nemărginit i se desenează pe buze: atâta nehotărâre, atâtea lașități, atâta zbucium, să treci pragul halvițării acesteia, să ieși afară în aerul liber, curat!

Ei țin ochii plecați și nu îndrăznesc să-i ridice la dânsul. Negrișor își ia rămas bun de la ea, odihnindu-și puțin privirile, înainte de plecare în negura definitivă, în nuanța închisă a pielii catifelate. Ce izvor de noapte, în pielea asta, care desigur radiază amurgul începător ce-i înconjoară, radiază noaptea ce va să vie, radiază noaptea eternă în care va intra el, nesăturatul...

O sărută în gând pe pleoapele lăsate și pe punctul acela de zbucium din gât. Se mai opri puțin și asupra lui Modreanu, care stătea cu ochii încă plecați, ca un vinovat. Îi venea să-l mângâie și să-l îmbărbăteze. Se poate găsi vreo vină copilului care vrea să mănânce singur dulciul preferat?

Pe când el, Negrișor, este făcut dintr-un alt aluat, pe când acolo în fund este duritatea trotuarului; pe când el poate să audă de-acum pârâitul aspru de oase, deșteptarea din beția asta de zahăr topit. E viața, adevărata viață de-o clipă, dar adevărată... chiar dacă dincolo de ea nu mai e decât o simplă amăgire și niciun adevăr. Căci, însângerat, el va trăi în ochii ei, poate numai această clipă, dar va trăi, o va avea în întregime o clipă, îi va poseda sufletul, care pentru celălalt va rămâne o taină în turnul de ciocolată. O va poseda el, însângeratul. O va avea întregă, până-n ultima moleculă răvășită. O clipă, clipa pârâitului oaselor: sinteza tuturor plăcerilor.

O clipă! Totul nu depinde de tot ce-a fost până acum, ci numai de clipa asta, dacă el va ști s-o domine și s-o înfrângă.. Și, războinici, ochii lui și porniră înainte, în fundul prăpastiei. Căruța ferăstroaicei s-a potolit... așteaptă. Ceilalți doi așteaptă tăcuți, potoliți. Inima ei trebuie să ticăie... un milimetru, doi... Ce tăcere! Tot orașul tace și așteaptă... Încă un milimetru... și încă unul... cerul parcă s-a lăsat în jos, jos de tot... ce frumos, ce dumnezeiesc moment... cum i se umplu nările de viață, cum i se umple sufletul de viață, ca sângele de instinct sexual... acolo, în fund ea... așteaptă... roata cu dinți.... Încă

un milimetru... iată, acum acul balanței este exact la mijloc...

Își lasă mâinile și capul în jos... nicio mișcare... ce beție... parcă i s-ar urca sângele la cap... ba nu... cade... sau nu... e alcool... e beat... amețea... clipa... lumina...

Momentele acelea îi vin în minte lui Negrișor cu spaimă și admirație. A izbutit să trăiască într-adevăr ceea ce obișnuia să trăiască atât de des în închipuire. A alunecat peste pervaz și deodată s-a oprit. O smucitură strașnică și s-a oprit. Și nu cu un milimetru, doi, sau mai mulți dincolo de punctul de cumpănă al corpului. Dimpotrivă, cu un decimetru, doi sau mai mulți, poate chiar un metru. Atâta știe, că pervazul îi apăsa și-i zdrobea genunchiul, cu toate că dedesubt; dar mijlocul se frânsese și capul și trupul, cu brațele moi, atârnav în jos ca la un Crist despironit.

Precis nu-și aduce nici el aminte cum a mai fost; căci era complet stăpânit de amețea și urechile îi vâjâau. Totuși, a simțit când a fost brusc oprit din cădere și atunci s-a deșteptat. Un picior îi era strâns într-un nod zdravăn, iar de celălalt trăgea țepăn cineva...

Când s-a pomenit înapoi, înăuntru, după ce camera s-a învârtit în juru-i de patru ori într-o parte și de trei ori în cealaltă, s-a dezmeticit de-a binelea. Glezna dreaptă îi era sugrumată de firetul de mătase al draperiei, roșu și fluid și gros cât o frânghie. Nodul era făcut meșteșugit, ca pentru unul care vrea să se spânzure: cum se întindea puțin firetul, cum se strângea lațul. De celălalt picior îl trăseseră voinicește Modreanu și Eleonora, care, după ce-l aduseseră înăuntru, se tăvăleau de răs în jurul lui.

Legat încă de picior ca un întemnițat de-o ghiulea, Negrișor îi privea crunt. S-ar fi așteptat la ceva mai mult din partea lor: cel puțin respectul cuvenit unui om care înfruntase moartea. Dar Modreanu se prăpădea de răs. Negrișor îl înțelese: voia să bagatalizeze un gest așa de mare, pe care n-ar fi fost niciodată în stare să-l facă și pe care... doar... cu care... hm... cine știe, dacă și el, Negrișor... se va mai întâlni.

Eleonora râdea și ea, desigur, dar mai mult asmuțită de râsul lui Modreanu. Ochii ei lacrimoși râdeau chiar mai mult decât elipsa perfectă a celor două șiraguri de dinți; dar în profunzimea pupilelor Negrișor citi o spaimă mută, care-l incită peste seamă. Abia acum văzu și pieptul bombat, cum i se zbătea fricos, și-i fu teamă că-n zbaterea aceasta să nu rupă minunata piele catifelată.

Sânii pe care-i sărutase cu două ceasuri mai înainte! Zbuciumul acesta al lor îl făcu să bată din palme, să sară în sus de bucurie, să sărute pe Modreanu care-l legase de picior și-i zădărniciise căderea, să sărute pe Eleonora, care în fundul pupilelor ei i se da în sfârșit, mută de spaimă, mută de admirație în fața forței de necrezut.

Dar solemnitățile momentului trebuia să fie restabilită. Negrișor începu să privească prin cameră clipind din ochi și ieși, fără a emite decât sunete guturale, șovăind și împleticindu-se ca un om beat.

În urma lui răsună până departe pe scară râsul nemaipomenit de vesel al lui Modreanu. Negrișor coborî repede treptele fugind de el, ca de o fantomă. Râse totuși în gând, amintindu-și nodul firetului, pe care Modreanu, crezând că-l leagă în jurul piciorului lui Negrișor, și-l legase în jurul propriului gât:

— El nu e făcut să înțeleagă toate acestea cu inteligența lui de suprafață!

Când talpa se lăsă de pe ultima treaptă pe asfaltul dur, pe care trebuia să se afle zdrobit, Negrișor se cutremură.

— De ce m-au lăsat ei să cobor singur, fără să le fie teamă că mă arunc peste rampa scării?

Cineva îl strigă Modreanu.

Cei doi apăruseră în cadrul ferestrei și-l urmăreau cu hohotele lor, prin vagile cercuri tremurătoare

de lumină din jurul felinarelor – care se aprindeau. Negrișor nu întoarse capul. Căci ochii îi erau furați de scheletul ferăstroaicei, părăsit în negura care se lăsa pal, pal, ca întunecate duhuri de păsări în stol.

Era o biată căruță ca oricare altele, cârpită și hodorogită. Ceva jalnic care se desprindea din mogâldeța ei. După cum jalnic își muta acum picioarele Negrișor spre casa îndepărtată. Căci se lămurise: „Nemernicul o va convinge că eu am simțit. Sau chiar, cine știe, că am descoperit și nodul firetului în jurul piciorului când am întors capul. Ah... Modreanu!...”

*

Negrișor a primit cu ură și dezgust anunțul de nuntă și nu s-a dus. Cei doi au pornit apoi într-o scurtă călătorie, dar nici la înapoierea lor nu s-a grăbit să-i vadă. Eleonora l-a chemat de mai multe ori cu bilețelele ei colorate, tăiate de liniile bizare ale scrisului lunguiet. Cel dintâi pe care l-a primit i-a pricinuit vălmășeală adâncă în suflet, dar nu s-a dus și nici n-a răspuns. Pe celelalte le-a citit cu ură și niciodată n-a răspuns. Căci în toate era politețe și banalitate. Și glumă. Numai glumă. Dar nici cea mai mică aluzie la grozava îndrăzneală, la strivitoarea ei înfrângere.

Modreanu deci izbândise.

Caraghioslâcul lui a fost mai tare. Și a îmbibat în această stupidă clovnerie tragicul momentului aceluia, pe care numai el, Negrișor, singur pe lumea asta, îl revede atât de frumos, atât de înalt, atât de uimitor. Singur. Și lacrimi după lacrimi izvorăsc din negrul ochilor mari.

Dar veninul teribilului nenoroc a crescut pe încetul atât de mare, că din ce în ce se simte mai neputincios să-l strângă în suflet.

Atât de aproape, îi vin necurmat în minte penultimul minut și ultimul, alunecarea, viziunea aceea clară, bunătatea, extazul, amețeala turbure și dulce. I se pare o mână grosolană de borfaș aceea care s-a întins să-i răpească frumusețea temutei fapte și să lase în locu-i meschinăria unei isprăvi de circ. Căci, Doamne, aici stă grozăvia, un lucru atât de prețios – pierdut, furat, se va mai găsi el cândva?... Vreodată?...

Brusca smucitură a opririi, deșteptarea bruscă și dezgustătoare, zgâlțiala aceea între pământul care aspiră cu imenșii lui plămâni și firetul care strânge, trage vârtos înapoi... Senzația tăriei pavajului i se iscă în toți mușchii, care se strânseseră unul într-altul în panică, striviți de idee...

Cu neputință. Scumpul lucru de preț, de cel mai mare preț, era pierdut pentru veci...

Și nimeni cui să-i împărtășească această sfredelitoare nimicire a cugetului, această oribilă hoție!

Jefuit în fața ei, în ochii și-n aprobarea aceleia care singură ar fi putut să-l izbăvească de această tortură, cu bucuria și cu recunoștința ei.

Trebuia să vadă pe Eleonora. Gândului acestuia care-l sfâșia literalmente nu mai putea să-i reziste.

Porni. Ea va trebui să plătească pentru celălalt; ea va trebui să înțeleagă adevărul. Va trebui! Da, dar cum va mai pătrunde adevărul în capul mic de ciocolată, dacă nicio urmă dintr-însul nu se găsea acolo?

Dar nu îndrăzni să intre. Sună și fugi, pierzându-se pe lungile scări, preacunoscute. Ieși afară și respiră setos aerul străzii, cu strania simțire a celui ce se bucură că s-a oprit la timp de la o faptă rea. Porni cu obișnuitu-i pas accelerat, care ar fi dat oricui impresia că e gonit de zorul atâtor grele treburi, deși nu lua niciodată această sprintenă alură, decât atunci când îl îmboldeau gânduri străine de studiile și de ocupațiile lui practice.

Rătăci mult timp astfel, aproape alergând, doar într-o vreme făcu un lung popas dinaintea vitraliului

mare al unei tipografii, unde urmări cu atenție activitatea lucrătorilor și mișcările domoale ale linotipurilor. Într-un târziu se trezi în fața gării. Sosirea grăbită a mașinilor și a trăsurilor îl intrigă mult, apoi mersul lor domol aliniindu-se în așteptarea trenurilor, forfota călătorilor, multicolorul veșmintelor femeiești, al cutiilor de pălării, nichelul geamantanelor lucind prin întredeschizăturile îmbrăcămintelor de pânză verzuie. Acest interes deosebit pentru o mișcare obișnuită, pe care o văzuse adesea, dar care acum îl surprindea ca o noutate indescriptibilă, fu întrerupt de privirile stăruitoare ale unui agent, care i se propti de mai multe ori în față și pe care-l simți de acum înainte neconținut într-o parte și în spate.

Altădată Negrișor ar fi continuat nespus de amuzat jocul; l-ar fi plimbat pe reprezentantul forței publice prin toate colțurile gării și prin toată gama curiozității sufocante din preajma marilor descoperiri. Însă acum dădu plictisit din umeri și intră în restaurant, regretând adânc că resortul spiritului său poznaș, renumit pe vremuri, nu mai are puterea să se îndoieie până acolo unde rezidă buna dispoziție și aplecarea spre fapta spontană, apanajul oamenilor fericiți și veseli.

O schimbare radicală se petrecuse în mecanismul său interior: o simțea acum bine și avea chiar impresia lămurită că, dacă s-ar clătina mai cu vigoare, ar percepe, ca dintre capacele ermetice ale unui ceasornic uzat, piesa sufletească scăpată din micile ei șuruburi. Pe care se feri, prin mișcări țepene, de trup încordat, s-o afle – deși o bănuia până la limpezime –, bându-și cafeaua cu lapte într-un chip mecanic, ce aducea cu al doamnelor nobile și bătrâne, stârnind la mesele dimprejur o vie curiozitate.

Negrișor plăti cafeaua, dar nu se hotărî să-și părăsească locul. În acel moment își dădu seama că un lucru extraordinar avea să se petrească în acel restaurant. Altfel, era cu totul inexplicabilă rătăcirea lui tocmai aci, deși putea s-o ia razna spre partea cealaltă a orașului – ca și apariția subită și stăruitoare a celor doi ochi de agent. De ce acești ochi cu perechile lor metalice care se lăsau pe pieptul tunicii, marcând două jumătăți de hiperbolă, dispăruseră subit, de cum intrase în restaurant? Un răufăcător putea face isprăvi și într-un restaurant de gară, tot așa de bine ca și-n sălile de așteptare; privi deci cu atenție la ușă și la ferestrele care se umpluseră de întuneric. Și nu observă nicăieri nici urmă de pereche de ochi metalici, care, măcar aceia, s-ar fi putut vedea prin noapte, trădați de reflexele puternice ale luminii din restaurant. Dar nimic, nimic. Și restaurantul se golea, pe măsura plecării trenurilor de noapte. Însă Negrișor nici nu gândea măcar să se urnească. Pentru că, turtind mucurile de țigări repetate în așezări simetrice pe farfurioara ceștii de cafea neagră pe care o ceruse la urmă, el începea să întrevadă jocul cel nou al destinului care-l adusesese acolo.

În definitiv destinul nu era chiar așa de răutăcios și de stupid glumeț precum îl învinuiau atâția. Negrișor mai băgase de seamă, în numărul anilor săi, destui cât să se facă în spațiul curgerii lor o bună socoteală, că, dacă moșul acesta zbanghiu și cam țicnit de bătrânețe, căruia i-a fost dat să domine timpurile și crugurile omenești, îl făcea să sufere o neplăcere, două, apoi îndată avea grijă să mai întoarcă norocul și pe fața cealaltă. Moșul trebuie să fi fost șugubăț și hapsân: dacă nu te revolți niciodată de renghiurile lui, e în stare să te scoată din țâțâni, cu din ce în ce mai multă cerbicie; iar dacă te lași moale de tot, până la urmă îți dă una în cap și termină cu dumneata. Pe când dacă te împotrivești și-l acuzi pe față se întâmplă de se supără, dacă-i arunci în obraz ocări prea vrăjmașe. Dar dacă întrebuițezi măscări simpatice, asta-l bucură ca pe orice bătrân și nu-ți încearcă răbdările mai mult de trei ori. Ce vrei? Trăim într-o vreme cu mult prea depărtată de începuturile ei, ca niște copii ai unor oameni trecuți și uzați. Totul e țicnit în universul care și-a ieșit puțin din țâțânile lui prestabilite; pesemne că de aceea vrea Dumnezeu să-l piardă și să facă altul.

Dar asta e altă poveste, pe care dracul știe cine-o mai apucă. Cel care simte însă rostul lucrurilor trebuie, vrând-nevrând, să se potrivească lor. Dacă universul e scrântit ce să mai facă și el, Negrișor, decât să mai comande o cafea, să mai așeze în jurul ei, pe farfurioară, câteva mucuri de țigări, simetric, și să aștepte pozna cea nouă a moșului cu foarfecă. Acea din urmă, cu frânghia de picior, a fost din cale afară de hazoasă, trebuie s-o recunoască Negrișor și să nu mai păstreze nicio supărare. Acum e ora unsprezece și jumătate. Niciun piept acoperit de ochi metalici la geam. Trebuie să vie reversul!

Se făcu ora 1 fără un sfert și reversul nu mai sosi. Ultimul tren pleca la 1 și 25. Mai erau 40 de minute. Destul timp ca să sosească. Un călător obișnuit ca Modreanu, pe care profesiunea lui rătăcitoare îl aruncă săptămânal afară din oraș, nu se cade să vină la gară prea devreme. El e un voiajor emerit, care știe prețui și ultimul minut. Dar va trece el prin restaurant, ca holteiul practic – dinainte de acel lung și enigmatic voiaj –, care venea aici să-și completeze servieta cu sandvișuri și briose, ori de câte ori pornea în regulatele-i inspecții? Negrișor ar putea pune prinsoare că da: Modreanu nu e omul care să mărturisească unei femei ca Eleonora grijile și tabieturile lui gastrice, ba chiar le-ar repudia cu strășnicie dinainte-i, pentru ca, odată ajuns pe peron, să fie instinctiv acaparât de temerea lui veche, de burghez iremediabil: dacă trenul va înțepeni undeva pe câmpie sau între stâncile colțuroase ale vreunui munte pustiu?

Negrișor surâse. Parcimonia și multiplele meschinării ale lui Modreanu, pe care acest bun prieten era destul de inteligent să și le ascundă cu grijă, ba chiar nu da îndărăt să le șfichiuiască la alții, treceau acum, drept pedeapsă în tabăra lui Negrișor. Ele erau vestitoare ale sosirii apropiate a celui alt și ale trecerii lui pe-aici, pe sub furcile caudine ale privirilor lui Negrișor, care-și potrivea de pe acum rânjetul grăbitei întrevederi.

— Tu, Negrișor?

— Eu, Modreanu.

— Pleci undeva?

— Nu... rămân...

Și va apăsa pe acest „rămân“. Va apăsa și va rânji cât mai semnificativ cu putință, până ce ochii mari ai lui Modreanu se vor bulbuca de groază pe figura firavă.

Idiot! De ce această satisfacție atât de ostentativă? Dimpotrivă. Îl va primi cu zâmbet nedefinit de sfinx în pustie.

— Pleci undeva?

— Nu, nu plec nicăieri.

— Dar atunci de ce ai venit? Pentru Dumnezeu, de ce ai venit?

— Nu înțeleg ce te intrigă așa. Poate aștept pe cineva. Am și eu socotelile mele... discrete. De ce nu mi dai voie să am și eu socotelile mele?...

Și-l va bate pe umăr, zâmbindu-i dulce și liniștitor. Iar ochii de cameleon se vor bulbuca atunci și mai cu putere.

— Curios, foarte curios! i-ar auzi vocea stinsă și neputincioasă.

Pentru că Modreanu trebuia neapărat să plece în inspecțiile lui. Nu va avea niciodată curajul să calce peste îndatoririle sale, sufletul lui nu putea să găsească niciodată o linie de legătură, o frânghie de siguranță pe care s-o arunce pe deasupra ochiurilor de apă care se puteau ivi în drumul vieții lui. Le-ar fi ocolit precaut și grăbit: cu atât mai mult n-ar fi stat să și le creeze singur cu voluptate ori de nevoie.

Negrișor căscă triumfător. Se făcuse târziu. Pendulul restaurantului bătuse unu de mult și slujitorul anunțase de câteva minute sosirea trenului. Restaurantul începuse să se golească. Negrișor aștepta înainte calm și sigur. Deasupra bufetului enorm cu fructe, legume și ciozvârte de cărnuri și măruntaie proaspete de vită și cu fundul multicolor de lichioruri, minutarul ceasornicului rotund înainta imperceptibil, într-atâta că-l simțeai doar din cinci în cinci minute; trebuia să te faci că nu-l privești ca să-l surprinzi mergând. El însuși se apropie de ora fatală, totuși nici vis de Modreanu, iar Negrișor aștepta. Așteptă chiar când nu mai rămăseseră decât două minute, și se ridică numai când clipa plecării fu atinsă de vârful săgeții cu mers de melc.

Dar a doua zi se înființă iar la aceeași masă, cu ornicul alb și lucios în ochi. Comandă o cafea și un lichior și așteptă aceeași oră nocturnă calm și sigur și hotărât să vină, chiar și-n noaptea următoare, dacă în aceea asemeni nu avea să se întâmple nimic, și-n nopțile celelalte, până când, în fine, minutul lui avea să sosească.

Atunci va petrece pe Modreanu la vagon, cu un surâs fin și sarcastic pe buze – ba nu, nu-l va petrece, va rămâne pe loc, se va scuza încurcat.

— Știi, iartă-mă, aștept pe cineva....

Și-l va petrece cu gândul, va închide după el portiera cu gândul, și cu zgomot, cu zgomot greu de ușă de celulă, unde ai închis pentru timpul ce-ți trebuie pe cel de care vrei să te descotorosești. Apoi va lua tiptil drumul pe sub felinarele molcome, va înota ca o fantomă prin cercurile lor de lumină, se va opri în fața casei Eleonorei, înfigându-se pe lungile-i picioare chiar pe locul unde urla pe vremuri ferăstroaica. Astfel plănuia Negrișor, dar nopțile se scurgeau una după alta ca minutele de pe ornicul alb și rotund, deasupra bufetului cu sticliri de lichioruri; se scurgeau albe ca bluzele chelnerilor care se mișcă somnoroși și inactivi în juru-i. Dar în loc să pornească în pas triumfător spre casa Eleonorei, după ce ușa vagonului va cădea ca un chepeng de cavou peste cel ce va fi plecat, piciorul abia i se târa ca ceasornicul, ca timpul, ca chelnerii fără mușterii, agale și fără nicio țintă, spre camera lui din strada Muzeului, care de mult nu mai înseamnă pentru el nicio țintă, deși își târa oasele într-acolo în fiecare seară.

Încetul cu încetul se convinsese că Eleonora este pierdută iremediabil: ea începuse să fabrice bărbatului ei briose și sandvișuri de plecare. Asta era tot ce rămăsese din femeia de ciocolată, pentru care el măsură cu submultipli de milimetru distanța până la veșnicie.

Dar dimineața, o vigoare proaspătă îl înșfăca regulat și-i sufla în urechi același comandament, înfășurat în bogatele irizări sterpe ale speranței. În seara aceea avea să fie în sfârșit ce nu fusese până atunci.

I-ar fi ușor să se abată în treacăt pe la Modreanu, să ispitească pe cineva din apropiere, un vecin, o servitoare gureșă, sau chiar să pătrundă la dâșii. Dar atunci vălurile nădejzii încăpățănate s-ar fi agitat neliniștite și asta pe el îl durea. Le aștepta să-și recapete simetria știută și-apoi aștepta seara calm și asigurat. Moșul cel nevăzut și țicnit l-a făcut să priceapă cu râsul lui strident surprins prin vuietul chicotitor al străzii că în curând, foarte în curând, ceva-ceva se va petrece. Cu cât nerăbdarea era mai mare, cu atât întâmplarea așteptată întârzia să se arate. Dar și invers.

Abia într-o seară, Negrișor își dădu seama că dacă Eleonora prepară într-adevăr sandvișurile acasă, așteptarea lui acolo în restaurant e de prisos și că, dimpotrivă, locul lui de mult trebuia să fie afară, pe peron. Se minună mult că o idee atât de simplă i-a putut veni atât de târziu, dar nu fu deloc supărat. O idee

atât de liniștitoare, oricât de întârziat ar sosi, nu poate să fie decât binevenită.

Hotărî să facă plata, când simți deodată că e ceva în aer care-i poruncește să nu se grăbească; desigur aceeași misterioasă alcătuire de elemente și împrejurări care pusese zăgaz până atunci între mintea lui și o atât de simplă deducție.

Negrișor lăsă ascultător să-i cadă mâna care trebuia să dea semnal chelnerului. Și antenele luminilor porniră cercetătoare primprejur, sprintene și înaripate ca doi porumbei dintr-o corabie rătăcită pe apele potopului. În sfârșit, sensul acestei rătăcirii de 40 de zile pe câmpii de apă a gândurilor pe care le bătuse până acum în loc și în van avea să se descifreze.

Și porumbeii se opriră prin straturile ușoare ale fumului de tutun trăsvit de lumina becurilor rotunde și mate pe o cunună blondă de păr din mijlocul căreia alți doi porumbei călători întindeau spre dânsul același drum lucios de raze. Păr blond! Negrișor ridică nedumerit din umeri. Dar surâsul ce-i venea acum tot mai deslușit din acel capăt îndepărtat de sală îl săgetă îndată cu brusca lămurire: Șari...

Șari blondă?... Ce dracu'. Doar lui i se păruse un veritabil exemplar de cea mai brună esență. Probabil că gândul la Eleonora i-a pervertit până și cele mai comune facultăți receptive. Când se apropie însă, băgă de seamă că totul nu era decât joc de reflexe electrice și de abur de tutun. Șari era o splendidă femeie de ciocolată. Și Negrișor trimise un surâs moșului invizibil și zărghit. Dacă el vrea neconținut astfel, nici prin gând nu-i mai trecea să-l contrazică. Drace, hotărât lucru, moșul are gust minunat. E imbecil numai cine nu recunoaște de la prima vedere.

Cu toate astea, în Șari părea să se fi petrecut o mare schimbare. Ochii ei ardeau de un luciul neobișnuit, interior, reflectând în afară doar o parte din lumina intensă de mulțumire deplină care domnea acolo. Numai când privea spre Negrișor, flăcările subtile ale simpatiei și ale regretului țâșneau cu putere spre dânsul, înconjurându-l și transfigurându-l. Lângă Șari era copilul ei, pe care Negrișor îl scăpase odată de ceata bătaușă a micilor trepăduși din mahala. Copilul își recunoscuse salvatorul, pe care-l fixă cu ochi mari, extrem de calzi, pentru ca mai pe urmă să se ridice și să se așeze pe un scaun mai apropiat de dânsul. Negrișor îi mângâie bucele inelate și castanii, iar ochii lui Șari se umeziră:

— Unde-ai fost? îl certă ea. Vezi, dacă... venit iară... dacă n-ai oitat repede, repede, mâni astăzi mergea tu...

— Mergeam eu?...

— Da, tu mergea... drago... eu așteptat la tine și plâns de necaz...

Ceea ce-l surprindea mai ales pe Negrișor era volubilitatea românească a lui Șari.

— Ai plâns, tu, Șari?

— Plâns...

— Pentru mine?

— Pentru tine, îl muștră ea cu clătinări repetate ale capului.

Iar Negrișor privi la copilul care-și plecase capul spre dânsul și care-l măsoara cu ochii aceia mult prea mari, imenși, ca să nu însemne și ei o muștrare.

— Și unde am fi mers, Șari?...

— Mers dèpar... Americ...

Și degetele ei căutară febril în poșetă, pentru a-i înfățișa rând pe rând mai multe scrisori, unele cu aer de acte importante, scrise la mașină mărunț, cu peceti și cu numere...

— Nagyanya⁸... bunik mè, continuă ea... chiame... împecat... rău superat la mine că fugit cu tate lui,

arăță ea la copil... Acum împecat și bolnav... bogat, bogat... gazdag... mult milion... palota, palot... tudom? Case mare... Cicago... hentesbolt... tudom?... Carnați... carnați... vândut... fabrik...

— Și ai plecat cu tatăl copilului?...

— O, el mort... război... Acum pleacă prieten... venit locul tău... casatorit.

— Te-ai căsătorit...

— Nem... Amerik casatorit... repede... bunic... super... dacă nu casatorit. Căutat la mine bunik mult...

arăță ea din nou scrisorile... O... mult bogat la dânsa... Fericit, fericit...

Și privi cu melancolie la Negrișor.

— Vezi, de ce nu venit?

Negrișor desființă în minte intenția unui surâs. Ei și, dacă ar mai fi venit? Oare își închipuia această cocotă cu vizite nocturne de pași pintenati că ar fi însoțit-o peste ocean, dându-i mâna pe deasupra cârnaților aducători de milioane ai bunicii? Haida de...

Negrișor o bătu ușor pe obraz în chip de mângâiere și o îmbărbătă cu dezinteresare:

— Lasă Șari, cel pe care l-ai ales te va face și mai fericită decât mine... Așa a vrut destinul, și nu trebuie să te împotrivești. Ascultă-mă pe mine... eu am aflat acum secretul destinului...

— Fericit? Fericit face milioane dela bunik... La tine mai mult ai fi iubit...

— Și cine e domnul acela, unde e el acum? E ungur?...

— Roman... Chiamă Bădescu... mic și mustațe... fekete... negru... Ofițer rezerv... Face la tine cunoscut când vin... Acum predai bogaj... mult... mult bogaj... Nem vrut stație primit atât bogaj... el vorbit șef... el... energic... Ofițer rezerv...

— Altceva nu mai e?

— Da, da... ofițer rezerv... energic...

Și, cu convingere deplină, Șari înclină repetat din cap. Apoi își îmbie băiețelul care rămăsese cu ochii larg căscați la Negrișor să termine prăjitura lăsată la jumătate pe farfurioară.

Negrișor îi zâmbi copilului al cărui profil delicat aducea mult cu al lui: el da, avea să fie cu adevărat fericit. Dacă energia domnului ofițer de rezervă Bădescu nu avea grijă să spulbere totul la timp. Dar poate erau milioane multe la mijloc, și încă de dolari.

Și Negrișor apropie ușor pleoapele: milioane de dolari, ocean, uzină americană, zgârie nori, transatlantic... Tot cinematograful și toate romanele răsunătoare îi trecură în clipita unui vis pe dinaintea ochilor. Nu doar acestea erau condițiile sesizabile ale fericirii pământești; nu doar spre ele convergeau toate eforturile, toate năzuințele semenilor, nu doar într-acolo aleargau furibunde toate trenurile zilei, nu doar pentru ele fusese atâta zbcium în ziua aceea în restaurantul acela de gară? Negrișor simți ogoindu-se în suflet disprețul pe care-l acceptase statornic pentru acea năvală homerică spre confort și spre saturarea simțurilor a întregii suflări omenești; și căutând, ca de obicei când se refugia de această josnică înfățișare a vieții, în camera gândurilor lui mirifice, a idealurilor pentru care face să-ți rezezi capul în pavaj de la al patrulea cat, se îngrozi de golul și întunericul descoperite acolo. O femeie goală îi râdea cu gura și cu tot corpul, care lua ritmul deșanțat al hohotului, și-l chema obscen... O femeie cu trupul brun scăpată tocmai din brațele lui Modreanu, așa cum Șari aceasta cu trupul tot așa de brun abia aștepta să scape din brațele vizitatorilor nocturni ca să revină la dânsul... Atât, numai atât putea el să opună perspectivei mirifice pe care o deschideau scrisorile lui Șari... Dumnezeu sfânt! Ce meschinărie... Pentru cine a putut să fie la un submultiplu de milimetru de moarte! Când dolarii pot să-ți aștearnă

dinaintea piciorului atâtea trupuri de ciocolată, covor de sclave, întins până la saturare și dezgust...

Atunci, ce mai aștepta aici, în restaurantul acesta, cadourile moșului pocnit la cap?...

— Eu mult gândit la tine; reluă Șari, care-l fixase lung, tăcută, tot timpul acestei reflecții... Și dacă tu venit eu mult iubit la tine... Și dacă venit saptemâna aste, eu nu hotărât plecat cu Badescu, eu plecat cu tine... eu gândit la aste și căutat... și dacă venit eri... eu stricat pașaport... și stricat cu Badescu...

Șari întoarse capul spre copilul care se ridicase de pe scaun:

— Ūlj șepen!⁹ Emerich!

Dar copilul se alătură de tot de Negrișor, rezemându-și capul de șoldul acestuia.

Un fior străpuse creierul lui Negrișor, ramificându-i-se prin toate membrele. Privi prin pulberea de fum a restaurantului spre ușa de după care avea să apară necunoscutul uzurpator al norocului său. Dar ușa rămânea nemișcată și geamurile ei zugrăveau cu negru lumina slabă de pe peron, față de torentele de strălucire ale becurilor dinlăuntru. Necunoscutul întârzia și un tremur de nerăbdare agita acum pe Negrișor. Ochii lui căutară întrebători ochii lui Șari, apoi se mutară pe ușa dimpotrivă, care da în noaptea cea mare de afară, pe fondul căreia se mișcau luminile mașinilor de oraș înaripate, ca zmeii din poveste care te fac într-o clipă să dispari. Șari cântărea cu ochi umezi afecțiunea mută și vie pe care Emerich o arăta vechiului său salvator.

— Și sunt multe bagajele acelea, Șari?...

Șari tresări la rându-i, scormonind cu pupilele dilatate în adâncul pupilelor lui...

— Mult, mult! încuviință... dar pénz, bani aici... Și se bătu cu mâna în dreptul inimii...

Apoi deodată se ridică hotărâtă...

— Dacă tu vrea... eu lasă la dracului bogaj... și toate....

Negrișor apucă de mână copilul.

— Ne vom ascunde deocamdată la mine, Șari! El știe de mine?

— Eu spus de tine... dar nume nu știi...

— Plata! ceru Negrișor. Plata...

— Fisetni!¹⁰ se asocie și unguoai ca...

Dar întârzierea țalului devenea fatală.

— Plata! răcni Negrișor. Și aruncă o hârtie de o sută de lei pe masă. Haidem repede, Șari!

Negrișor se minuna mai mult de această subită energie pe care nu și-o cunoștea, decât de ciudățenia împrejurării. Și chiar nu se miră deloc când Șari drept răspuns se făcu galbenă și se împletici ușor. Se lăsă pe scaun...

Negrișor își dădea perfect seama că unchiașul zărghit îi jucase un nou renghi. Dar nu găsi de prisos să întrebe:

— Nu mai mergi, Șari?...

Și ascultă aiurit și înfuriat răspunsul pe care-l aștepta:

— El venit... îngăimă ea...

Negrișor se întoarse brusc căutând ușa îndepărtată: însă Bădescu era chiar lângă dânsul, cercetând întrebător pe femeie, cu ochii.

O tăcere supărătoare domni câteva momente. Bădescu era mai scund ca Negrișor și firav, iar fața îi era smeadă și linsă. Avea mustăți de un negru și mai stufos, retezate scurt, la colțul buzelor, și părul lins și lucios îi era dat pe spate cu o deosebită grijă, lăsând goală o frunte mediocră. Sub alte două mustăți de

sprâncene, ochii mici și negri adulmecau situația în vreme ce partea de jos a figurii se deforma treptat sub strâmbătura subtilă a unui rictus rău și prost reținut.

Șari făcu prezentările cu glas stins. Negrișor auzi drept mulțumire de bună cunoștință o voce de pâlnie spartă, înăbușită de aer, ca emanând dintr-un gât cu metehne chirurgicale. Ochii de rozător întunecat sclipiră de asprime, dar cuvintele porniră mieroase și tandre. Șalele extrem de flexibile nu cunoscură repaus niciun minut: omul se încovoia într-o parte, într-alta, înainte și pe spate, își freca mâinile la tot momentul, fericit de cunoștință, le punea rând pe rând pe umărul lui Negrișor, ca și când s-ar fi cunoscut de o vecie, dar mai cu seamă era de o gingășie copleșitoare față de Șari. Doar ochii își păstrau nealterate picăturile reflexului inițial, rece, vâscos, vrăjmaș. Se micșorară și mai mult când țalul se prezentă.

— Ce cauți, domnule?

— Am fost chemat aici...

Avu tactul să nu întrebe nimic în plus, ba chiar dezinvoltura să vâre bancnota de pe masă în mâna lui Negrișor.

— Mai avem timp... să se repete consumația... Ce luați domnule Negrișor?

Și Negrișor, care nu voia să ia nimic, trebui să-și schimbe avizul, uluit de o avalanșă cotropitoare de solicitări și proteste.

— Se vede că vă cunoaște de mai demult copilul, surâse el infinit de dulce către Negrișor.

— Da, l-am scăpat odată dintr-o încăierare de copii. Atunci am avut plăcerea să cunosc pe doamna.

Bădescu se arată considerabil de surprins de această întâmplare și declară fără preget pe Negrișor erou și binefăcător, turnându-i pe deasupra încă vreo trei care de complimente.

Răceala ostentativă și expresia de o comprimată deznădejde a lui Șari cedară tardiv în fața acestor repezi și necurmăte explozii de sentimentalism cu ghiotura ale viitorului ei bărbat. Doar copilul rezistă până la urmă, înfigându-se în Negrișor la fiecare asalt drăgăstos al lui Bădescu.

Negrișor, în schimb, fusese cucerit chiar de la primele efuziuni ale acestui maestru scărmanător de amor propriu, slăbiciune capitală a celui ce voise să se arunce de la etajul al patrulea, pentru că cei doi convorbitori păreau prea adânciți, prea străini de dânsul, într-o conversație tinerească și cu glas scăzut. O clipă Negrișor avu impresia că Șari îi aruncă chiar lui o privire de sfidare și de dispreț, urmată de o violentă mișcare de nerăbdare și plictiseală. Parcă-i juca pe gât ceva acestei femei gata să explodeze, dar tocmai pentru a para o ieșire grea în crud contrast cu bunăvoința și buna părere despre el pe care izbutise s-o capete așa de prompt din partea lui Bădescu, Negrișor râse cu putere și trase pe convorbitor spre dânsul, în semn de îmbrățișare.

Și aproape automat copilul îl părăsi retrăgându-se lângă mama lui, iar Șari, încă puțină vreme nehotărâtă, se asocie la această bucurie generală. Și râseră toți trei de fericire și voie bună, așa cum Negrișor își aminti, devenind din ce în ce mai galben, că mai răsese cu alți doi într-o împrejurare aproape identică, cu câteva minute doar înainte de a se retrage spre muchia prăpastiei de asfalt, unde-l chema chirăitul triumfător al ferăstroaicei.

Chirăi la fel de biruitor, ceva mai înăbușit numai, ca și vocea de pâlnie spartă a lui Bădescu, o locomotivă. Și galben, dar râzând din ce în ce mai zgomotos, tocmai pentru a acoperi tremurul acela care punea tot mai deplină stăpânire pe dânsul, se ridică Negrișor, odată cu ceilalți, când omul de serviciu anunță că timpul despărțirilor a sosit. El își văzu partenerii acestor ultime clipe ca prin vis, erau două

umbre livide ca și dânsul, cu gurile căscate în același răs unison și insuportabil. O amețelă de-o clipă numai din parte-i, și invizibilă. Apoi Bădescu și Șari porniră înlănțuiți, întorcând capetele către dânsul, spre a le opri, la a doua repriză, fericite, la jumătatea drumului, într-o tandră și mută îmbrățișare între ei, a lor, a doi inși care pornesc cu dâșii, pentru dâșii.

Alături, copilul își caută de drum, mutându-și grăbit picioarele subțiri, și nici prin gând nu-i mai trecu să arunce ochii înapoi spre cel rămas singur, inert și holbat, ca un cadavru jefuit.

Noaptea aceea Negrișor a băut coniac după coniac, încât, la dânsul acasă, nici n-a mai avut nevoie să se dezbrace complet, și s-a lăsat în pat doborât, ca un copac fulgerat de obuz. Un singur licăr de conștiință i-a mai dăinuit o clipă înainte de a se arunca în întunericul de apoi: mulțumirea că va reveni la țarm după câteva ceasuri.

Și-a revenit, într-adevăr, a doua zi spre seară, cu creierul sfâșiat de dureri atroce la fiecare mișcare. S-a trezit într-un lac de murdărie, care i-a întors inima pe dos și l-a împins spre chiuveță, să-și vâre capul în țâșnitura robinetului compactă și dură ca un corp solid; a înmuiat apoi colțurile imunde ale cearșafului și ale feței de pernă în apa atoateducătoare și apoi liniștit de pălăvrăgeala servitoarei, a încercat să se îmbrace. De trei ori s-a trântit în pat gol de la mijloc în sus, să ia hotărâri definitive. Și după ce-a izbutit în sfârșit să se bărbierească și să se spele a pornit întins spre casa Modrenilor.

Era un făcut parcă: exact în locul știut ferăstroaica era în plină activitate tăioasă și zgomotoasă. Părea atât de binedispusă, cu chioțele ei prelungi și răsunătoare, că oamenii din juru-i, negri și uniformi ca niște roboți, se învăteau ca titirezii pe lângă dânsa, făcându-i toate voile cu vădită plăcere, în ritmul trepidației detunătoare a motorului. Trotuarul însuși vibra în același ritm: Negrișor îl simți sub picioare și gândul lui fu îndată că identic îl va simți și de sus, în același tremur nestăpânit de nerăbdare. Curios, tocmai atunci își aminti de clipirea subită și scurtă care-i luminase bolțile grele și întunecate ale gândului, devastat de alcool, înainte de a se prăbuși ca o tulpină inconștientă în moalele așternuturilor. Se bucurase într-adevăr că va nimeri înapoi pe acest drum de catapetesme și firide ale labirintului de întuneric, în care avea să rățăcească; știa bine, apa neagră a straniului subsol avea să-l depună nu după mult pe cheiul luminii de ziuă. Pe mulți însă care se lăsaseră pe scările mucedde de piatră cu aceeași nădejde valurile de beznă îi trăsaseră la fund, în împărăția marelui mister. Negrișor surâse: dacă i se întâmpla același lucru, nu era oare atât de simplu; și ce importanță ar mai fi avut astăzi femeia de ciocolată, Șari, Modreanu și Bădescu, ba chiar și zgârie-norii din Chicago cu America toată cu tot?

Negrișor ridică din umeri aproape răsând și ferăstroaica îi răspunse cu chirăitul ei care îi asurzii urechile cu ploaia de stei ascuțiți a scânteilor de zgomot.

— Du-te dracului de strigoaică! îi strigă printre dinții strânși, dar nu cu ură, ci cu familiaritate, ca unei prietene inoportune, căreia în cele din urmă îi cedezi, că prea izbutește să-ți ghicească gândurile în fiecare moment, până la cea mai ascunsă cută. Așteaptă, nebuno! îi mai spuse și porni calm pe lungile scări, ca omul care știe că nu-l întâmpină nicio sfortare pe drumul lui. Iar din urmă, ferăstroaica îl însoți până-n înălțimea etajelor, dând fără încetare prelungile ei chioțe de triumf.

Negrișor fu surprins: Modreanu nu-l întâmpină. Nu era acasă. Plecase în săptămânalele lui inspecții. Eleonora îl primi în sufragerie, unde își lua masa de seară. Îi dădu prăjituri și-un pahar de vin roșu.

— Ah, ăstea-s prăjiturile cu care pleacă el... pe care acum, le prepari dumneata... de aceea nu mai trece prin restaurantul gării... râde răutăcios Negrișor, fixând-o cu dezinvoltura atoateînțelegătorului. Ah, ai devenit o strașnică gospodină. O virtuoză a dulciurilor. De altfel, mi se pare că ți-am spus: de mult te-

am denumit femeia de ciocolată.

Eleonora își arată dinții albi și mici, într-un surâs îngăduitor:

— Eu credeam că m-ai numit astfel pentru culoarea mea, care mi se părea că-ți produce o deosebită impresie. Cât despre prăjituri, poți să-mi schimbi titulatura. Cu regretul de a-mi vedea meritele scăzând simțitor în ochii dumitale, nu fac eu prăjiturile astea. Nici nu știu să le fac.

— Credeam că ai luat lecții după mariaj...

— Nu, n-am luat nicio lecție. Dar mi-ai spus ceva de restaurantul gării. Ei bine, dac-ai așteptat vreodată acolo pe soțul meu, ai pierdut timpul degeaba; el pleacă acum cu automobilul... Nu-l mai căuta deci pe la gară niciodată, ci du-te de-a dreptul la biroul lui, dacă ții așa de mult să nu-l vezi decât pe el... la birou vei fi informat cu exactitate de venirile și plecările sale...

Negrișor contemplă pe gânduri reflexele electrice în porțelanurile dispuse artistic sub geamurile aproape invizibile ale bufetelor mici de sticlă. Îi plăceau ordinea și transparența de acolo și mai cu seamă jocul infuzorilor de lumină pe atâtea suprafețe lucii. Un singur lucru îl mâhni: un pepene, de pe tabloul din perete cu fructe și natură moartă de sufragerie, pe care pictorul, pentru a arăta că e privit dintr-o anumite perspectivă, îl făcuse scâlâmbăiat.

Dar atâta lucru nu putu avea nicio influență asupra umorului său prestabilit. Continuă deci calm și mulțumit, surâzând ordinii, străveziului și surâsului de raze care-l întâmpina cu orice nouă mișcare a capului și-l secunda.

— Nu căutam pe soțul dumitale ca să-i vorbesc, ci numai voiam să-l văd plecând...

— A...

Eleonora micșoră ochii și țuguie buzele. Apoi întinse cu leneșe mișcări mâna, să-i umple paharul.

— E interesant, declară ea. Și cred că trebuie să fi fost extrem de obositor să-l aștepti așa, ferindu-te întruna să fii văzut.

Negrișor o reasigură cu un deliciu nemărginit.

— Dimpotrivă, îl așteptam cât se poate de comod... Chiar țineam să fiu văzut...

— Parcă ai spus că nu doreai să-i vorbești...

— Doream numai să... ne luăm bun rămas... așa, știi... să vadă, că de câte ori el pleacă... eu rămân...

Sub examenul ei atent și indecis, Negrișor plecă privirile puțin intimidat asupra roșului cristalin din pahar. Dar în colțul buzelor se păstra totuși restul unui zâmbet de bravură și siguranță. Îi așteptă liniștit cuvântul.

— Să trecem dincolo! își dădu ea părerea puțin mai târziu, drept răspuns.

Îl conduse chiar ea, în camera știută cu divan și cu măsuță la mijloc, în care părea că nu se modificase nimic. Negrișor aruncă o repede privire ferestrei, de astă dată închise, din cauza toamnei, cu toate că încă plăcută, dar destul de înaintată.

Negrișor se așează pe divan, iar Eleonora împinse spre el măsuța cu țigarete, pe care mai puse și un serviciu mic de lichior. Se scuză apoi pretextând că și-a învoit femeia din casă – Negrișor își aminti că-i deschisese chiar Eleonora – și că trebuie să arate bucătăresei ce are de făcut.

O așteptă cu același zâmbet tihnit și sigur cu care contempla acum și dreptunghiul negru al ferestrei închise. Transperantul era ca de obicei strâns sus, fără grijă, pentru că locuința din față nu se ridica până la acea înălțime. Negrișor își ciuli auzul pentru a distinge cumva șuierul ferăstroaicei ori păcănitul motorului; cu toate că era târziu, activitatea oamenilor până adânc în noapte l-ar fi înconjurat de departe

cu îndârjire și imbold. Dar nu se mai auzi nimic, oricât i se concentra toată puterea atenției în pavilionul urechii. Iar moalele divanului nu-i îngăduia niciun pas spre fereastră: dacă Eleonora ar fi intrat tocmai atunci și s-ar fi așezat în locu-i, el n-ar mai fi avut pentru nimic în lume curajul să șadă alături. Și-ar fi tras un scaun aproape și asta l-ar fi îndepărtat distanțe incalculabile de o nădejde nouă care-i biruia acum sufletul întors și înmuiat ca într-o baie delicios de caldă, în această singurătate, în ideea că Modreanu e plecat, că ea-l denuțește pur și simplu „Modreanu“, ca și înainte de căsătorie, că fata din casă e învoită, că bucătăreasa e la capătul celălalt al apartamentului, că lichiorul are o culoare care îmbată cu făgăduința (Negrișor încă nu gustase din el și nu voia să guste până la venirea ei), că în pacea aceea desăvârșită el putea vorbi cu Eleonora un ceas, două, cine știe cât și cine știe până la care liman...

Și inima i se strânse deodată de stupoare, la gândul că Eleonora ar putea să nu se așeze pe divan, să-și tragă ea un scaun, lângă măsuța cu lichior, să...

Și Eleonora intră. Doamne, se schimbă în capotul cu inscripții din Coran! Negrișor simți cum o pietricică i se desprinde din ghizdul cugetului și se lasă în adâncimi întunecate, sunând în apa fundurilor plin și armonios; văzu cercul undei crescând cu o regularitate de geometrie impecabilă și balsamul păcii îi umplu sufletul cu acea perfectă simetrie. Dar cercul se opri deodată împietrit și Negrișor parcă se înghemui într-însul de teama deformării. Pașii Eleonorei evoluară ușor prin cameră, ea cercetă ceva prin acel decor de sticle reflectoare, poate se contempla în oglinzile care-i arătau statura din orice fel de unghiuri, apoi se apropie de măsuța de la mijloc. Sufletul lui Negrișor se opri; mâna ei apucă speteaza unui scaun. Un moment de groază și de stupoare; dar fu numai să se reazeme în treacăt. Iată, se lăsă pe divan, cu un picior sub dânsa, certându-l că nu și-a băut lichiorul.

— Te-am așteptat, bâlbâi el pierdut...

— Spune-mi, de ce el trebuia să vadă că rămâi... el știa că rămâi... de ce trebuia să-i aduci aminte de fiecare dată...

— O simplă mulțumire stupidă și egoistă... iartă-mă...

— Voi ai apoi să vii înapoi?...

— N-aș fi îndrăznit... și nu...

— ...și nu?

— ...i-aș mai fi atras atenția...

— Atunci, de ce?...

Negrișor înălță din umeri, complet imbecilizat.

— Acum de ce ai venit? Știai că lipsește?...

— Ți-am spus doar, mă așteptam să-l gădesc aici. Îmi închipuiam că și-o fi schimbat felul ocupației...

Ea privi lung prin filtrul colorat al lichiorului din păhărel lumina becului.

— Ai fost complet de neînțeleș în ultima vreme... și... nepolitic... Nici să nu vii la nuntă...

— Și cu toate astea, era atât de ușor de înțeleș... era atât de ușor să înțelegi totul... Era ușor... și, cu toate astea, nu se înțelegea nimic... Când credeai că începeai în sfârșit să remarci ceva, totul se încurca iarăși în așa fel încât se excludea orice puțință de a-i da de rost.

Ea înălță din umeri și se ridică în picioare. Se așeză vag agasată pe un scaun. Negrișor îngălbeni. Cercurile din fundul apei negre se sparseră și se fărâmițară. Nicio pietricică nu mai căzu să le dea din nou forma și mișcarea simetrică. Dimpotrivă, ceva greu se prăbuși în adâncimi, ceva ca un corp omenesc,

și nu-l primi apa cu plesnet sonor și elastic, ci în fund se așternu un covor rigid și sur. „Asfaltul!“ își zise Negrișor și auzi într-adevăr doar un bufnet surd de strivire și pârâit de oase. Gemu de durere și se ridică la rându-i:

— Straniu! mugi el... Straniu!... Nici măcar când am fost atât de aproape de moarte, n-ai remarcat nimic...

— Spune drept, a fost glumă... sau...

Creierii lui Negrișor începură să fiarbă.

— E adevărat că văzusei dinainte firetul în jurul gleznei?... Doamne, a fost o îndrăzneală... și acum mă cutremur! Spune, l-ai văzut?...

— Ah!...

Negrișor scoase un răget de fiară rănită. Și nu putu să bolborosească decât două silabe de troglodit.

Ea îl privi zâmbind și veni să-l mângâie cu blândețe pe păr.

— Te cred! îl asigură.

— Nu-i adevărat! strigă el atunci din nou, lovind cu pumnul în masă... Nu crezi nimic...

Și lacrimile obidei și deznădejdiei dădură iarăși buzna, acoperind de bunătatea obișnuită mânia subită și nefirească a ochilor.

— Eu nu vreau mila nimănui... eu vreau adevărul!...

Femeia de ciocolată îl privi iarăși uimită și parcă înfricoșată; apoi, ca să-și alunge spaima din ochi, izbucni, în râsul ei nestăpânit, atât de nestăpânit, că pale de întuneric se goniră brusc pe un ton în contrast demonic cu strania bucurie.

Negrișor simțea cum imensul edificiu în care se afla se clatină: așteptă să-și recapete cumpănirea, pentru a se năpusti la fereastra către care ochii lui chiar porniseră hotărâți și siniștri.

Hohotele femeii făcură loc cuvintelor sacadate de spasmul veseliei:

— Să nu te... duci... acolo... vezi... că acum... nu mai e cine să... să... să... te lege de picior...

Și râsul porni și mai năvalnic. Însă cu el porni și pasul lui Negrișor.

Dar statuia de ciocolată i se interpuse în cale, zguduită și mai cumplit de râsul fără răgaz, înfricoșat și isteric.

— Sfârșește cu copilăriile... S-ar putea întâmpla să se întoarcă în serios...

El voi s-o dea deoparte, dar ea îl înlănțui deodată cu brațele pe după gât.

— Spune, gemu atunci Negrișor... ai crezut sau nu... a fost el care te-a convins că...

— Ah! lasă odată prostiile astea... Pentru numele lui Dumnezeu!...

Dar el o strângea acum cu putere și-i umplea urechea cu suflul lui cald și rugător:

— Vreau să știi, vreau să aflu dacă tu ai crezut în puritatea gândului meu... Și dacă el te-a convins contrariul... Dacă tu ai avut măcar la început, o clipă cel puțin credința că pentru perspectiva ideii de a fi lipsit de tine aș fi vrut într-adevăr să fac ges... să mă arunc în prăpastie, hotărât și cu voința liberă, fără a-mi da seama de gluma stupidă cu care Modreanu îmi zădărnicea și-mi mânjea de ridicol fapta...

— Și cu care te-a salvat... asta nu trebuie niciodată s-o uiți... Așadar el are dreptate.

— Are dreptate! Cine are dreptate?

Ea îl privi lung și neînțelegător...

— Modreanu, desigur, răspunse liniștit. El susținea într-adevăr că ți-a bănuțit intențiile și te-a legat de picior precaut și discret, tocmai pentru a-ți veni într-ajutor la vreme. Deci lauda i se cuvine lui, căci el

a săvârșit într-adevăr o faptă mare, în vreme ce eu mă amuzam și nu credeam decât într-o glumă... iar dumneata, precum mărturisești, îți lăsasei conștiința pradă unei nebunii trecătoare și care nu rezolva nimic... Și care, pe deasupra, n-avea nimic cavaleresc și mai cu seamă estetic în ea.... Ah, înțeleg, înțeleg, de asta tot îmi îndrugai înainte, cu ferăstroaica și cu Cleopatra și alte banalități penibile... amuzante, așa ca simple glume, dar stupide și caraghioase, dacă te gândeai la ele serios.

Măinile lui Negrișor slăbiră și Eleonora se desprinse...

— Pe când infinit mai elegant, surâse ea indefinit, și atunci onoarea de fi erou al momentului ți se cuvenea într-adevăr dumitale, ar fi fost dacă lucrurile s-ar fi petrecut așa cum le bănuiam eu, ceea ce mă făcea să contrazic acerb pe Modreanu, știrbindu-i gloria, săracul de el. Eu am crezut și așa cred încă, pentru că prea te uitai des înapoi, că ai văzut lațul firetului gros, ba chiar că ai tras puțin piciorul ca să-l simți sigur și strâns... și pe urmă, cu toate riscurile care rămâneau, totuși te-ai repezit... Și astea toate numai că să mă amuzi pe mine... pentru că vedeai că gluma mă distrează... deși Dumnezeu mi-e martor, n-aș fi crezut că o s-o duci până acolo...

Eleonora închise ochii.

— Să-ți expui viața... numai pentru a duce până la spaima supremă veselia celei care pretinzi că-ți place... într-adevăr ar fi fost uluitor, amețitor... și, mai cu seamă, să ai norocul să-ți iei toate precauțiile să ieși izbânditor din acest risc considerabil... Oh, totul ar fi fost și mai surprinzător și mai grozav dacă, fără să observăm noi, te-ai fi legat singur de picior. Și dacă numai ne-ai fi strigat: „Hei, voi, aceia! Pe mine m-ați uitat?... Atunci, adio... la revedere, malul râului Styx...” Să desfizi veșnicia dintr-o glumă... În haz...

Negrișor privi uluit la fereastra care nu-i mai putea folosi la nimic și prin care-i rânjea sarcastic tot întunericul de-afară, neînfricoșat de sfânta cruce a cercevelor. Iar de-acolo privi și mai încurcat la Eleonora, străduindu-se să priceapă în sensul trăsăturilor ei din acea clipă, dacă simbolul însuși al acelui obiect sfânt ar mai avea un înțeles în minunatul căpșor palid. Nici existența crucifixului de metal din peretele de la răsărit nu-l asigură; era o simplă podoabă în raport cu coloritul covorului de dedesubt, era o obișnuință, sau mai păstra încă rostu-i divin, doar pentru că în grozăvia pe care o etala închidea o nobilă, o generoasă utilitate? Negrișor se înfricoșă să întrebe pe acel idol de cofetărie dacă totuși, neavând niciun motiv de amuzament la obârșie, semnul divin mai avea și altă valoare în acea casă, în afară de arta desăvârșită cu care fusese cizelat?

Eleonora, care-și contempla până și nedumerirea în complicatul sistem de oglinzi al camerei, înălță, în chip de sentință finală, din umeri, și ridică ochii spre dânsul, izbind-o până la surâs schimonositura de jale, de umilință și de meschin a bieteii figuri de erou neizbutit.

— Iată, de aceea, răsună glasul ei așteptat, fără niciun rest de nădejde, am ezitat totdeauna între Modreanu și tine. (Tot mai era un Dumnezeu pe lumea asta: îl tutuia...) Poate ai fi avut mai mult noroc... dacă nu m-ai fi speriat cu atâtea ciudățenii, uneori neînțelese, alteori fade și de-un gust așa de melodramatic... Căci iată îți mărturisesc... fizicește îmi plăceau mai mult ca el... Haide, spune, se apropie ea cu un pas imperativ, apucându-i mâinile și scuturându-l cu energie. Spune! Așa e că ți-ai ales postura asta de disperat amoros pe margine de mormânt proaspăt cu regrete lacrimoase și cu zambile, crezând că ai să mă impresionezi mai bine?... Te iert pentru ideea de a-mi atribui astfel de gusturi, dacă-mi spui adevărul... Spune drept, așa e că văzusei firetul și te-ai aruncat, sigur de rezistența lui?... Ca să mă faci să râd?...

Și-l scutură din ce în ce mai tare, îmboldindu-l cu insistența ochilor negri și profunzi să mintă, să se mintă.

Dar omușorul lui se mișcă în gol și buzele nu izbutiră să dea ființă nici unui sunet. Iar râsul ei sonor se prăvăli din nou peste sufletul stins, sfâșietor de clar și greu și de-o voioșie fără înțeles...

— Spune, spune...

Și, înainte ca el să clipească, buzele ei se strânsură într-ale lui, infinit de aproape, ca două puișoare de înaripata lor mamă; capul i se lăsă pe spate și ochii i se micșorară și fugiră departe.

„La celălalt, desigur!“, mai putu gândi Negrișor, și o înălță cu lăcomie la pieptu-i mușcând hămesit dintr-însa, ca un copil dintr-un dar de ciocolată.

Și numai peste umărul ei, de undeva, dintr-un ungher imprecizabil, o clipă avu iluzia unui cap străveziu și veșted, cu cioc alb ca neaua, clipind șmecher dintr-o pleoapă imaterială ca neprevăzutul și ca veșnicia.

[1](#) „Poftim... poftim... poruncește...” (magh. în original).

[2](#) „Nu înțeleg...” (magh. în original).

[3](#) „...Da... Puțin... foarte puțin ...” (magh. în original).

[4](#) „...Eu, eu... înțeleg...” (magh. în original).

[5](#) „Negru” (magh. în original).

[6](#) „...Suflețelul meu” (magh. în original).

[7](#) „Te-ai plictisit” (magh. în original).

[8](#) „Bunica mea” (magh. în original).

[9](#) „Stai frumos!” (magh. în original).

[10](#) „Plata!” (magh. în original).